

Firksile vastas välisministri abi Moersch, kes eitas, et lepinguid ja nende sõlmimisel tehtud väljendusid saaks nii tõlgendada, kui seda on teinud eksilorganisatsioonid oma memorandumis Lääne-Saksa valitsusele. Ta arvas, et eksilgruppide pidanuks valitsusega võtma enne memorandumid kirjutamist otsekontakti, et vältida arusaamatusi.

Firksi huvu idalempingute mõjude vastu ärritas vasakäärmuslasi, kes viimasel ajal on süüdistanud Firksi poolekate kodustes välajaajamisi korraldamises Hitleri ajal, kui Loodusmuuseumi "Litzmannstadtis".

Põgenemisdraama

Kui lugeda kirjeldust venelaste inimröövikatest otse Stockholmist politsei registreerimisasutuse ees Syssemannagatani, siis meenub üks vana Ingar Bergmani film, mis vändati neljakümne aastate lõpul m.h. eesti näitlejate kaasabiga ja mis kandis nime "Sädaant händer inte här" — "Sellist ei juhtu siin". Ja täiesti õieti oli peamiseks etteheteks arvustajate poolt, et niisugused sündmused — tükk käsitluse idariikide inimröövi Stockholmis — ei ole tõepoolest võimalikud demokraatlikus ja õiguslikus Rootsis. Kuid Bergman oli ilmselt ettenägelik. Need vägivallatõed, mis vägivallatõel ajastul toimuvad välismaal, ei ole enam kauseltki võimalikud ka Rootsis. Vähemalt idariikide esindajad ei pörku tagasi "jame-bondlike" elementide sissetoomisest selle neutraalse maa sisele.

Ilmselt oli see puhas juhus, et draama rullus just ühe politseiasutuse ees. Vene agendid, oles välja uurinud, kus suunast nende spordimeeskonnast ära hipanud töik tuleb (käsioleval juhul Frjdhemplanit) ja arvastasid, et ta peab asüüli küsimiseks minema Kungsholmenil asuvasse politsei peavalitsuse hoonesse. Agendid ühlesid oma autodega politseihoonel piirkonnas ümber, et tegutseda nii pea, kui mees kusaigil ilmutab silmapilrile. See juhtus Syssemannagatani ja venelaste "probleem" oli juba peasegu lahendamisel, kui politseiasutuse ametnikud vahele tormasid. Põgenik oli pikali löödud, riided seljast ära kirsutatud, et jalajõudid kehasse valusamad oleksid ja kõrval ootas auto lahtise uksega. "Gorillad", kes asja korraldasid, ei jõudnud aga meest liialt veel meelemerkustuks ja nii ei saanud nad teda vastupanuta tõsta ootavasse autosse, mis viinuks teda "spetsialkohtlemisele", millest on aastate jooksul palju kogetud ja kus ohver lõpuks "vabatahtlikult" jälgib KGB-agentidele kodumaale minevasse lennukisse.

Kogu loo juures on üllatav siiski see tahaaus, millega inimröövi korraldatud üks autoteode koguni märgitud diplomaatilise CD-kaitsemärgiga, teised õigete numbritega, mis juhivad saatkonda ja lõpuks autojuhiga, kes rahulikult esitas oma diplomaadi-kaardi, kui politsei tema äraõitust katsus takistada. Jäib mulje, et asjaomastel ei olnud mingit respekti rootslaste vastu ja vahtlesid kogu asja kui oma saatkonna siseasja, kus teistele midagi ütelda ei ole. Oli ju põgenik vene sõjaväelise viievõistluse meeskonnast ja vene kodanik. Kommunistliku õiguse seisukohalt oli ta järelikult "riigi oma" ning hääitumine oli vastav: teda aeti taga nagu keskajal põgenenud orja võõral pinnal.

Normaalselt tekitab selline vahejuhtum riikidevahelise irritatsiooni. Asukohamaa, kus draama rullus, ei saa ju aktsepteerida võõraskondade jahti inimestele oma pinnal ja on sunnitud protesteerima ning tunnistama inimröövikatest osavõtjad soovimeeteks küllalisteks, persona non grata. See käib muidugi diplomaatilise personali kohta, millise hulka ei kuulu autojuhid ja muud tavajalised teenrid ja ametmed — vähemalt normaalses olukorras. Idariikidel on aga kuldvõus registreerida "diplomaatidena" või nõuda

nende tunnustamist eksterriitoriaalseina ka tavajalise personali osas, mistõttu näteks on teadmatu kuivõrta inimröövi täituriid oled "diplomaadi" või mitte. Kui nad seda ei ole, peaksid nad normaalselt, s.t. lääneriikides, minema oma tegude eest kohtu alla. Oled KGB-gorillad Rootsis "diplomaatidena?" Lool on teatud paralleele USA-s toimunud Kudirka-looga, kus põgeneged leedulane ameeriklaste silma all vaese omaks peksti, ilma et USA mereväeõhukond vahele oleks astunud. "Head suhted" olid nende käitumise määrajaiks. Käesoleval juhul esines samasugune toores peksmine, kuid selle vahega, et mees päästeti, kuigi päästajad-politseinikud sel hetkel ei aimanud, et jalaga tagujad on diplomaadid...

Dagens Nyheter kommenteeris juhtkirjaküljel: "Selle asemel, et lasta inimest valida oma asukohata, sooritavad kommunistliku riigi esindajad brutaalset vägivallatõed. See on kompromiteeriv totalitaarsele režiimile, kellel ikka veel on paljas vägivallatõed reservis mõjustratimisvahendina — ka Stockholmil avalikul tänaval". See vägivallatõed ei ole sugugi kadunud Stalini surmaga, nagu Rootsielki tihti naiivselt arvatakse.

Inimröövi-diplomaadi osutasid oma tegevuses head rutiini. Keegi ei tea, kas selliseid draamasid ei ole olnud ka varem siin Rootsis arahüppamishimuliste, kes "peremeeste" efektiivsel vahelestatumisel kunagi ei jõudnud asüüli küsimiseni politseis ja keda selle tõttu avalikuks kunagi pole saanud märgatagi?

R.L.A.

Vastukaal

N. Liit teatavasti on vastu Euroopa ühisturule, kuna seal on selge, et tegemist on sammuga uue, ühinenud ja tugeva Euroopa poole. Et N. Liit samal ajal on ida ühisturu Comeconi liige, on muidugi iseeni — satelliidid Comeconis on tema lõpsealhmadeks. Peamiselt N. Liidu hoisku tõttu ei julge ka Rootsi astuda EEC liikmeks, sest Moskva on annud mõista, et ta seda ei pea neutraalseks.

Teine kommunistlik suurliik, Puna-Hiina, vaatab asja sootuks teisest aspektist. Kommunistlik Hiina vajab N. Liidule Euroopas korralikke vastukaalu, et see ei saaks teha preventiivsetel eesmärkidel rünnata. Ja Hiina arussamade kohaselt on just ühinenud Euroopa sõlitud vastukaal, mis paneb venelased mõtlema. Pekingis seletati prantsuse välisministri Goude de Murville'ile, et Inglismaa peab tingimata EEC-ga liituma: "Tsiivisatsioonile tulevik on olnud Euroopas ja Hiinast, mitte Ameerikast ja Venemast." Rootsi maoliste ei ole veel taibanud, et Pekingi pooldada EEC-d ja Euroopa ühinemist. Egoistlikel motiividel.

Saladuskate

USA ajakirjandus trotsis n.n. Vietnami saladokumentide päevakorrale kerkimise riigivõimude saajaks teemaldamist. Ajakirjandus sai õiguse, sest ka riigikohus leidis, et dokumendid peavad teadma, mis tegelikult toimus ja juhmatuks siin Rootsis selgus, et Vietnami-sõja panuse üleskruijaks ei olnud mitte Eisenhower aga Johnson, vaid Kennedy, keda on ümbritsenud peasegu pühaku müüt, mille arvel on kadunud pre-

VÄLISKOMMENTAAR

EUROOPA ÜHINEMINE

Tõenäolikkult läheb 23. juuni 1971 ajalukku pöevana, mil astuti uus samm Euroopa ühendamise poole pärast Rooma-lepingu allakirjutamist neliteistkümnendal aastal tagasi. Selle päeva varahommikul lõppesid Inglismaa läbirääkimised Euroopa Ühisturu kuue riigi ministeritekoogiga Kirchengis, Luksemburgis. Tingimused Inglismaa ühinemiseks Euroopa kujunesid nii soodsaks kui reaalistlikult üldse võis loota, silmas pidades läbirääkimiste alguses valitse- nud suuri lahkuminekuid poole seisukohtades. Nüüd leiti siiski kuldne kesktee ja selle põhjuseks näib olevat, et ka prantslased on huvitatud inglaste kaasatõmbamisest, mida de Gaulle oma ajal korduvalt pidurdas. Võib arvata, et sellele on mõnevõrra aidanud kaasa viimastine valuutakriis, mis ilmselt demonstreeris Saksa Liiduvabariigi majanduslikku domineerimist Lääne-Euroopas. Kümme aastat tagasi, kui Inglismaa ühinemine EEC-ga esmakordselt üles

tõusis, pidasid prantslased Saksa Liiduvabariiki parimalgi juhul ainult võrdseks Prantsusmaaga. Kevadine valuutakriis näitas aga, et Lääne-Saksa üleolek majanduslikult on vaieldamatu ja seepärast olid prantslased eriti huvitatud Inglismaa kaasatõmbamisest teatud tasakaalustava tegurina Euroopa Ühisturule.

Teisest küljest on samal ajal teada, et Saksa Liiduvabariik koos Itaalia, Hollandi, Belgia ja Luksemburgiga on põhimõtteliselt kaua toetanud Inglismaa vastuvõtmist EEC liikmesriikide hulka. Kaalutõdes pole seejuures olnud isendast majanduslikud, vaid rohkem poliitilised laadi. On ju tarvis silmas pida, et Ameerika Ühendriigid võivad ühel päeval hakata oma senist Euroopa-poliitikat reviderima tulemustega, mis nii või teisti mõjutavad Lääne-Euroopa juolekut. Järelikult on ainult otstarbekohane, kui Inglismaa aegasti kaasa tõmmatakse Euroopa ühinemise teele, nagu Rooma-leping seda ette näeb. Pealegi võib paljudest tundemärkidest näha, et täna-

päeva Inglismaal on ikka vähem ühist oma laguneva maailmariigi osadega ning ikka rohkem ühist Euroopaga, kust ta geograafiliselt asub. Kui de Gaulle seda keeldus mõistmast, siis oli süüdi selles tema iganend ideo Prantsusmaa omaegest suurusest.

Pärast kümneaastast heitlust on Euroopa Ühisturu värvavad nüüd Inglismaale avatud. Tagajäreks on peale muu, et ka Iiri, Norra ja Taani liikmesastumine on vormilisel saanud kergemaks. Mis edasi juhtub, olnes eeskätt Inglismaast enesest. Tundub paradoksaalsena, aga viimane sõna pole siiski veel üteldud. Jääh ära oodata, mida Inglice parlament mõtleb asja kohta ütelda. Inglice avalik arvamine on ühinemise suhtes EEC-ga seni olnud väga leige, otsustades valjaskonna hulgas toimepandud meeleolu uurimise järgi. Viimastel andmetel on ainult 20 protsenti olnud ühinemise poolt, jättes ülekaalu vastuseisjatele. Nahe on eriti simatorkiv, kui seda võrrelda näiteks meeleoluga Prantsusmaal, kus 64 protsenti küsitelust oled Inglismaa vastuvõtmise poolt EEC liikmesriikide hulka. Nõnda on kahtlemata selge, et Inglismaal enesest seisab veel ees suur sisestõhus enne, kui parlament oma otsuse lan-
gatab.

Inglice peaminister Heath on küll oma rahvale juba kuulutanud, et ühinemine EEC-ga toovad heaolu, "mida keegi meist veel pole üle elanud". Aga vastasrindlased väidavad, et toidu- ja tarbeained muutuvad kallimaks määral, mis polevat kooskõlas sissetuleku suurenemisega. Vastasrindlased löövad nähtavasti kõige rohkem tööerakondlaste hulgas, kuid partei ise on killustatud. Küsimuse lõplikult lahendamiseks tahetakse juulis kokku kutsuda erakorraline parteikongress, kuigi partei juht endine peaminister Wilson on püüdnud seda ära hoida, et vältida paratamatuid kokkupõrkeid ja nende tagajärjel tekkitavat partei lõhenemist. Oht selleks on seda suurem, et tingimused Inglismaa ühinemiseks EEC-ga osutusid paremaks kui võidi oodata.

Võimulev vanameelse valitsus kavandab nüüd omd poolt suurt propagandalist ofensivi, et mõjutada üldiselt negatiivset rahva meeleolu. Poliitiliseks peaarumendiks on, et Inglismaa peab kaasa aitama Euroopa tuleviku kujundamisel, mis toimub EEC kaudu. Tundub ka täenoolikuna, et ofensivi kannab vilja ja parlament eeloleval sügisel otsustab küllalt suure hääletamusega Inglismaa ühinemise Euroopa Ühisturuga.

A.K.

EESTI PÄEVALEHT

Estniska Dagbladet

Peatoimetaja Juhani Koka
Vastutav väljaandja
(ansv. utg.)
Arvi Moor

Toimetus ja talitus:
EESTI MAJAS Stockholmis:
Wallingatan 32, 1 tr.
Postiaadress: Box 667
101 29 Stockholm 1
Telefon T 21 46

Toimetaja Eskilstunas Jüri Aus
Aadr. Eesti Päevaleht, Box 120,
631 02 Eskilstuna, tel. 016/14 77 72
Tellimispostigiro nr. 15 67 70-0
Kuulutussarvete postigiro 60 59 00
-0, Eesti Päevaleht Förlags AB,
Stockholm

Tellimishinnad:

Aasta kr. 129-
Termin (4 kuud) kr. 45-
Kuu kr. 12-

Väljaandja EESTI PÄEVALEHT
FÖRLAGS AB

Trükkija: Eskilstuna-Kuriers
Tryckeri AB Eskilstuna 1971

sidendi vennad võtnud populaarsust ja usaldust.

Kui nüüd viimane vend Edward senatis ettepaneku tegi, et iga sündveteenistuskohuslane võib komisjoni ette minnes advokaadi kaasa võtta enese "kaitsemiseks", siis see sõda, mille vastu senaator sündusandlikku kaitset otsib, on siiski suures osas tema oma perekonna sammude produkt — vend Robert oli fot ajal kohtumistiser.

Rootsi peaminister ütles ühes kommentaaris, et demokraatsia ei tohi rahvast eest midagi salata ja saladuskate alla panna. Kuidas on siis juhtunud, et hr. Palme, kellelt lähtes delegatsiooniga palusid saladuskate ära võtmist 146 väljaandmise dokumentidelt, ei ole sellele nõudmisele vastu tulnud?

Kui USA salajased dokumendid rikuvad vahekorra teiste riikidega, siis ei ole see küllalt tugev motiiv sinest vaatevinklist. Kui aga rootsi oma salajased dokumendid puudutavad vahekorra N. Liiduga, siis on muidugi asi sootuks teine...

Võimalik, et see kulla lugu pole veel lõppenud ja venelased Hispaania kullaga püüavad endile osta midagi väga olulist ning väärtuslikku.

Terve maailm teab, kui oluline on Euroopa ja Vahemere ruumi kaitse seisukohalt Hispaania. Ühendriigid kiirustasid kohe pärast Teist maailmasõda seal oma sõjaliste baaside rajamisega. Hoolimata sellest, pole Hispaania NATO-se vastu võetud, kui on teada, et ta selleks valmis oleks. Hispaania pole kõlvanud ka Euroopa Ühisturuga. Hispaaniat on koheldud kui pidalitõist sel kehtiva režiimi pärast, kuigi lipitseks kommunistlike maadega, kus režiim on palju toorem Hispaania omast.

Nüüd on aga kuuldis liikel, et Nõukogude Liit peab juba pikemat aega salajasi läbirääkimisi Hispaania-ga.

Lääne demokraatiad on ikka olnud meistrind endist emale tõukama neid, kes on otsinud nende sõprust ja lühikama vaenlaste käte vahel. Kui Inglismaa liikel olevat kuulustel Vene-Hispaania läbirääkimistest on vähimatki tõepõhja, siis poleks midagi imestada, kui Venemaa Hispaaniat kutsuvala kulla oosaliseks tagasi annab ja selle kulla ette Hispaaniat Vahemere ruumis suuri õigusi ning eeliseid välja kaupleb.

On selge, milline oht see oleks Euroopa ja Vahemere ruumi juolekutule!

A. K—n

● Ümbermaailma-reisil viibivad Ado ja Malle Männik Austraaliast Adelaidest. Nad on käinud juba USA-s ja Kanadas. Ameerika mandriit jatkus reis Pariisi, kus nad kohtavad samuti maailmareisil viibiva Austraalia eesti paari Sommeriga, et ühiselt ette võtta automaatika läbi Euroopa.

● Stockholmis kihlusid Bo Björck ja Tiit Leetmaa.

Vene saatkonnaperisonal peksis asüülitaotlejat Stockholm tänaval...

"Kohutavalt toores peks" ütlevad tunnistajad, kes nägid pealt kuidas kolm-neli vene saatkonnaametnikku püüdis üht asüüli taotlevat soveti-kodanikku otse Stockholm politsei registratsakonna hoone eest ära röövida. Ambassaadi tegelased peksid ärahüppajat rusikatega ja kui appikarjув mees juba tänaval lamas, taoti teda jalgedega rinda ja kõhtu. Venelastel oli Sysslomangatanil, kus kallaltung aset leidis, kohal terve "armada" autosid, kokku neli tükki. Hiljem numbreid kontrollides selgus, et kõik kuulsid venelaste esindusele Stockholmis.

Ühe auto juhtil nähti isikut töestavaid dokumente, kuid kuna mees omas diplomaatipassi ja seega ka vastavat immuunsust, siis lasti ta lahti. Pole võimatu, et ka teised kallaletungist osavõtjad on ühel või teisel viisil "diplomaadid" ja teiste sõnadega karistamatud.

Muidu aga oli asüüli taotleja tahtva mehe kallal teostatud peks niivõrd toores ja julm, et selle eest niivõrd Rootsis määrata karistamisel kuue-aastane vanglakaristus. "Diplomaatide" suhtes aga ei jää üldi muud, kui neid kuulutada "persona non grata"deks.

Ärahüppaja on 34 aastane ja ta tegutses tõlginä venelaste sõjalise viie-võistluse meeskonnas. Seega valdab ta hästi rootsi keelt.

Ta oli teinud oma ärahüppamise otsuse juba mõnda aega tagasi, mil ta ei pöördunud tagasi võistlusele 600000000 Stockholm rale-rügemendi kasarmutes. Sääti väljus samal päeval buss Arlanda lennuväljal ootavale lennukile.

Laupäeval siirdus ta politsei peakorterisse, et paluda poliitilist asüüli. Kuna aga selgus, et vastav osakond oli laupäeviti sulgud, otustas ta oodata kuni esmaspäevani. Teel sinna leidis kallaletung aset. On täiesti selge, et vene saatkonnategelased olid ärahüppajat põhjalikult jälitanud, rakendades selleks ismaga suuri ressursse.

Pögeniku õnneks ja saatkonnaametnike õnnetuseks pandi inimröövi katse toime just politsei registratsakonna ees. Nähtavasti venelased ei teadnud isegi, mis asutusega oli tegemist, kuna tegelik politsei peakorter asub kaugemal.

Täpselt siis, kui saatkonna personal pögenikule kallale tungis, oli registratsakonna uksest parajasti sisse minemas üks maailma parimaid sõrmeläigedeks eksperte, kes vaelele astus ja püksile lõpu tegi.

Talle ruttas pisut hiljem appi ka teisi registratsakonna töötavaid poliitsetametnikke. Muidugi polnud po-

litseidel alguses aimugi, mis öieti oli juhtumas, arvati lihtsalt, et tegemist on "lavalise" gangster-stiilis kallaletungiga. Kui aga pögenik oli varjule toimetatud politsei lokaalidesse, hakati täpsemalt uurima üht kallaletungijate autot. See kandis diplomaatilisi silte ja kuulus vene saatkonda.

Koim teist kohalviibinud autot sõitsid kiiresti minema, kuid politseid õnnetus sellegipoolest nende numbreid registreerida. Kontrollimisel selgus, et ka need kuulsid venelastele.

Kohaletulnud politsei patrullautot toimetati pögenik Stockholm kriminaalpolitseisse, kus ta esitas oma asüülitaotluse.

Prantsusmaa kolmas relvamüüja maailmas

Prantsusmaa n.n. valuutaföötusena esineb relvaföötus, mille eksport annab suurima tulu. Näiteks investeeriti Mirage-III võitluslennukite tootmiseks 700 miljonit franki, nende eksportidist aga saadi tuluna 4 miljardit franki. Helikopterite Alouette II ja III tootmiseks investeeriti 50 miljonit franki, eksport andis aga tuluna 1,5 miljardit franki. Lühimaaraks SS-11 osas on need arvud vastavalt 20 ja 787 miljonit franki.

Raskes kaotuseks Prantsuse relvaföötusele oli relvade ja lennukite müügi keeld Hisaaliel. Näiteks müüdi aastail 1960-1968 üks viiendik kõigist eksportitavast võitluslennukeist Hisaaliel. See kaotus — uute turgede leidmise teel — suunditi heastada alles 1970. aastal. Üldise eksportis Prantsusmaa 1970. aastal esimese 10 kuu jookul 7 miljardit franki väärtuses relvi kogu 1969. aasta 3,3 miljardit franki vastu.

Üldse on Prantsusmaa praegu relvade müügi alal USA ja Nõukogude Liidu kõrval kolmas riik maailmas.

Selle koha saavutamise võimaldas moodumine Inglismaast. Prantsuse relvade peamiste ostjateks esinevad Vahemereaal: Liibüa, Hispaania ja Kreeka. Neile lisanduvad veel Lõuna-Ameerika riigid, näiteks Brasiilia ja Peru, ning Aasia Pakistan. Kuid ka Euroopa mandri osas esineb Prantsusmaa suurima relvavarsenaal-na.

Euroopa osas iseloomustab Prantsusmaa relvakaubandust ka koostöö (ja vastastikune ostmine) Lääne-Saksa-

samaaga. Näiteks tellis Lääne-Saksa-maa 1970. aastal Prantsusmaalt 20 miliaarkiripaat umbes 1 miljardit franki väärtuses. Ka ostab Bonni kaitseministeerium Prantsusmaalt tankitorje rakette tüübit "Milan". Kuid Prantsusmaalt ostavad relvi ka Benelux-riigid, ja nii pea kõik Euroopa ühistrust riigid.

Tööstise arv Prantsusmaa relvaföötuses tõuseb praegu üle 280 000. Neist 80 000 tüütavad riiklike, teised erarettevõtetele.

Et neile inimestele kindlustada ka tulevikus pidev sissetulek, nõudis Prantsuse kaitseminister Michel Bebre, et nüüdsest peale võidakse konstrueerida veel ainult need uusi relvi, mida on võimalik ka eksportida.

Otsenmüükide (ja tootmise) kõrval kuulub prantsustlastele ka see eesõigus, et nad viivad eksportida ka Euroopa ühistrust riikide maade ühisprojekte tootand.

Näiteks militaartransportlennukeid tüübit Transail, mis saksa-prantsuse ühisprojekt, ja allveelaevade-vastast võitluslennukit Breguet-Atlantic. Esimeste ostjateks esineb Lõuna-Aafrika, teiste ostjateks esinevad Holland ja Itaalia. Relvade müügi osas kõikjal, kuhu see aga võimalik on esineb argument, et "kui meie neile ei müü relvi, teevad seda teised". Üheks n.n. küsimäri-maaks on praegu Liibüa, kellele Prantsusmaa soovib müüa 100 Mirage-lennukit.

USA võitis N. Venemaad

USA-s Berkeleys Kalifornias toimusid kergejõustikuvõistlused ameeriklaste ja venelaste vahel. USA võitis meeste poolt 125:110. Naiste poolt võitsid venelased 76:60.

Võistles kaasa ka eesti kettaheitja Veljo Kuusemäe, kes jäi viiendaks tagasihoidlikul 57,32-ga. Kuid ka ameeriklasest võitja Tim Volmerti tagajõrg ei olnud rohkem kui 62,60. Vene meeskonna lätlased seavast hiilgasid odahaites, kus Janis Dominis heitis 89,23 ja Janis Lusis 82,46.

Mees plakatiliga: Olin veretööde tunnustaja Eestis

AUCKLAND, UUS-MEREMAA (VES kaastööliselt) — Ühes siinses pargis korraldati Vietnam sõja vastane meeleavaldus Sadade mees- ja naissoost noorte "hipide" keskel seisis prillidega, keskealine, aktud habemega mees ja hoidis ilmselgelt plakati tekstiga, mis ütles, et ta on ise olnud kommunistide veretegude tunnustajaks.

Kohalikud ajalehed tegid selle meeleavaldajaga meeleavaldajate keskel jutuajamise — ja cestlane Jens Meder, Herne Bay elanik, jutustas uusmeremaalastele, kuidas ta kommunistide tundma õppis.

Ta oli ainult 12-aastane kui ta Eesti N. Vene esimese okupatsiooni ajal kuulis surmalaskude paukusi ja nägi Saksa vägede tulekul, kuidas tema kodukoha lähedal massihaudadest välja kaevati 80 laipa, kuuliaugud kuklas.

Ta teadis ka seda, kuidas tuhandet eestlast küüditati orjatöölaagrisse, kus paljud nendest hukkusid alatoitluse, külma ja haiguste läbi.

1944. a. põgenes Mederite perekond kommunistide teise okupatsiooni eest — ja nüüd, kolm aastakümnet hiljem, Jens Meder jätkab ühe-mehe-võitlust kommunismi vastu. Ta kirjutas Uus-Meremaal ajalehtedele lu-

gekirju, kõneleb koosolekutel ja ei lase mööda ühtegi juhusst kommunistiohu üle kõnelemiseks.

Jens Meder oli alul lihttöölaine, kuid hoidis raha kokku ja hakkas ettevõtjaks, pidades söögimaja koduse lõunatega. Ta esines viimastel üldvalimistel Rahvuspartei kandidaadina Grey Lynn valimisringkonnas, kuid kaotas. Järgmisel aastal kavatses ta aga jälle kandideerida!

"Aga ma ei unusta kunagi Eestit ja ma jään kommunisti vastaseks," ütles Jens Meder Uus-Meremaal ajakirjanikele. See on minu osavõtt Vietnamis sõjast.

Teised inimesed kaotavad seal kommunisti vastu võideldes elu, ma võin ohverdada aega ja raha selleks, et teha oma osa kommunisti-vastases võitluses siin," kirjutas ta ajalehed jutlemist Jens Mederiga.

Spioonisõda Briti ja N. Liidu vahel

LONDON (EPL) — Spioonitüli on puhkenud Inglismaa ja N. Liidu vahel, tingituna inglaste sammust välja saata kaks kõrges astmes N. Liidu saatkonna "diplomaati", kes osutusid vene spionaaziagentideks.

Briti välisministeerium kutsus välja N. Liidu saadiku Smirnovski, kellele siis teatati, et vene saatkonna esimene sekretär Lev Shertsynov ja teine sekretär Valerj Shertsynovit om tegevuse tõttu ei ole enam aksepteeritavad Inglismaale ja peavad maalt lahkuma. Mõlemad on nimelt osa võtnud aktiivsest spionaazist.

N. Liidu saatkond vastas otsekohase vastuaktisooniga. Moskvas kutsuti välisministeeriumisse Briti saadik ja nõuti inglise saatkonna esimese sekretäri Martin Nicholsoni ja teise sekretäri Patrick Jacksoni maalt lahkumist.

Inglise välisministeerium keeldub andmeid andmast, kuivõrra venelaste spionaazi oli segatud ka inglase. Teada on, et vene diplomaate jälitati kuude kaupa. Briti vastustule lasi neil töötada, et selgitada nende inglise kontakte.

Paljastuti üht ebasobivat hetket, kuna Briti välisministri abi Sir Denis Greenhill viibis näidatav kalanduskilg Moskvas eesmärgiga parandada vahekorraldust ja N. Liidu vahel ning et valmistada ette Briti peaministri Heathi võimalikk Moskva-reisi koos välisministri Douglas-Home'iga.

Samal ajal on venelased vihased, et Inglismaa andis asüüli nende ärahüpanud autoföötiskule Anatol Fedosseville.

Tito hädas vene õõnestustööga

BELGRAD (EPL) — Inglise nädalaleht "The Observer" kirjutab Belgradist, et uus kokkupuuge Jugoslaavia presidendit Tito ja Moskva vahel on välimatu, kuna juba mõnda aega kestnud sitemised rahutused ja segadused on tema maal N. Liidu agentide poolt organiseeritud Tito-režiimi kukutamiseks ja asendamiseks Moskva-truuga.

Tito esitas hiljuti Moskvale noodi, milles ta süüdistab N. Liitu Jugoslaavia siseasjadese segamises ja lubab peatselt paljastada üksikasjad ning tarvitusele võtta vastuabinõud, kui N. Liit oma õõnestust ei lõpeta.

Arvatakse, et Moskva toetab Kroaatia äärmuslikku rahvuslikku liikumist lääneriikides ja samuti Jugoslaavia kominformi-emigrantide Moskvas, kusjuures need kaks vaenuliku rühmitust oleval alustanud koostööd Tito-režiimi kukutamiseks.

Belgradis tuntakse eriti muret a. 1948 sadade kaupa Moskvasse põgenenud kominformi-truude kommunistide tegevust. Kui Tito pärast Stalini surma uuesti Moskva leppis, siis paigutas Kremli need põgenikud erilagrisse. Viimasel ajal on aga Kremli need uuesti kasutama hakanud rahutuste organiseerimiseks Jugoslaavias.

Samal ajal on N. Liidus pidama hakatud loenguid "kaotilisest olukorrast" Tito maal. Peetakse võimalikuks, et ka Kominformi-põgenikke treenitakse ülesanneteks Jugoslaavias.

Kui kaugele ulatuvad Vene mõjud Soomes, selle tõendiks on Soome-Ugri Selti hiljutise peakoosoleku otsus okup. Eestis (tundul kirikuksla kultuuripoliitriku Endel Sõgeli kutsumiseks selti välismaistele liikmetele).

Selts kutsus välismaisteks liikmeteks tuntud teadlasi ja fono-ugristega tegelejaid. Poliitrikk E. Sõgeli pole aga ühte ega teist. See tõendab, et press halva nimega tegelase kutsumiseks tuli Vene allikaist. (VES)

Teaduslik austus politrukile

Kui kaugele ulatuvad Vene mõjud Soomes, selle tõendiks on Soome-Ugri Selti hiljutise peakoosoleku otsus okup. Eestis (tundul kirikuksla kultuuripoliitriku Endel Sõgeli kutsumiseks selti välismaistele liikmetele).

Selts kutsus välismaisteks liikmeteks tuntud teadlasi ja fono-ugristega tegelejaid. Poliitrikk E. Sõgeli pole aga ühte ega teist. See tõendab, et press halva nimega tegelase kutsumiseks tuli Vene allikaist. (VES)

Päästis kaks uppajat

TORONTO (EPL) — Toronto "Telegram" (61. omi 22. juuni numbris artikli ja pildi 22-aastasest York University üliõpilasest Mati Vajakasest, kes päästis Ontario järvest uppumissurmast kaks kanadalast — Gerald Carabini ja Michael Jones'i.

Mati Vajakas, kes töötab suvekuudel Toronto sadamapolitsei kookeus, hüppas pimedas tões rietuses vette kui üks ruuestest viies hakkas põhja vajuma. Mähed olid hüpanud umbes kell 3.30 varahommikul järve ja hakanud ujuma Algonquin'i saare poole, kus nad elavad. Varem oli üks kolmas mees toonud nad paadiga kaitsemuuli juurde. Vajakas jutustas ajakirjanikele. "Ma nägin vaid ühe mehe pead vees. Oli võrdlemisi külm ja meil polnud paadis tulestid. Kui ma tema juurde jõudsin, hakkas ta vajuma." Politsoihvitser, kes komandeeris patrullpaati "Norm Grey, kiitis Vajakast ja ütles, et ta sukel-dus vette ilma igasuguse kõhkluseta, ehkki seda võib pidada pimedas töeliseks julgustüükiks. Päästetud viidi Toronto Western Hospitali järelevaatusele. Pilt ajalehes kujutab Mati Vajakast tekki mähituna pealt vaatamas, kuidas emsaabi andjad ühele veest väljatõmmatuist kunstlikku hingamist teevad.

Pakid ei jõudnud saajateni

NEW YORK (VES) — New Yorkist saadeti mõndunud detsembris ja käesoleva aasta jaanuaris mitmed pakid N. Venes vangis peetavate omaste toetamiseks täiesti uute asjadega, millede saatmine N. Venesse lubatud. Saatmine toimus läbi pakkiidid saatva tuntud firma.

Pakid läksid võimude poolt vaimuhaiglasse paigutatud luuletaja Natalia Gorbanevskaja emale, vangelas istuva kindral Grigorenko abikaasale, süüdimõistetud kirjaniku ja luuletaja Aleksander Ginsburgi emale ja keelatud kirjanduse levitamise eest vangil pandud J. Galanski emale.

Kõik nendele neljale saadetud pakid tulid hiljuti N. Venest tagasi ilma, et oleks midagi märgitud tagasi-saatmise põhjuste kohta.

Stockholmi Eesti Maja aktsiaseltsi juhatuses liige ins. Ludvig Varrik avaldas soovi juhatusesst lahkimiseks ühenduses sellega, et ta enda peale võtüs uue Eesti Maja majavajaliteja ülesandad. Tema asemel tuli juhatusse esimene juhatuses asemik kons.-insener Alfred Vahtra.

Stockholmi Eesti Maja aktsiaseltsi juhatuses liige ins. Ludvig Varrik avaldas soovi juhatusesst lahkimiseks ühenduses sellega, et ta enda peale võtüs uue Eesti Maja majavajaliteja ülesandad. Tema asemel tuli juhatusse esimene juhatuses asemik kons.-insener Alfred Vahtra.

Ann Leesment saab õpetust väikekalibriallsest vintpüssist laskmises instruktor Ants Taksamäelt. Taga laagrijuhht Harald Sepp ja instruktor Joh. Kant. (Foto: Ants Paas)

Laskurite lemmikrelvaks spordipüss

Väikekalibriallsest vintpüssist laskmine on olnud läbi aegade eesti laskesportlastele kõige levinum ja populaarsem laskesport ala. Vähid laskemõnust odav. Üldtuntud nimiks sellele relvale oli "spordipüss".

Noortel Kotkaskal ja Skautidel olid eniharrastusena tegevuses laskurirühmad ja keskkoolides gümnaasiumides harjutati riigikaitse tundides laskesporti — ning parelvaks oli noortel seal just väikekalibrialline vintpüss — spordipüss. Sellest relvast ei püüanud aga, et seada sihiks rahvusvahelisi tippsaavutusi.

Nii asusid eesti laskesportlased koos relvaspetsialistidega tegema parandusi ja täiendusi selle kerge relva juures ja väljaka töö tulemusena valmis esimene eesti elutippu ja täpsusrelv n. n. väikekalibrialline vintpüss "Arsenal".

See relv sai aluseks eesti laskesportlase enolematule õitsengule ja (ai kuulust eesti laskesportlastele viies eesti nime maailma parimate laskesportlaste edasirida. Praegugi on see püss hinnatud võistlusrelvaks maailma parimate laskesportlaste juures — nii vähesed eksimused kui seda järele on jäanud.

Sõderlajale Eesti Laskesportlask Klubi laskurid omavad peagu eranditult soome "Sako" standardpüssid, millede hinnaks on ca. 400,-. Elitippude hinnaks, milleid kasutatakse olümpiaadel ja teistel suurvõistlustel tipplaskurite poolt, on ca. 1200,-. Neid püsse klubid ei ole.

Küll on klubi parimal laskuril hr. Ants Taksamäel elitipp — aga see ei ole mitte ostetud, vaid oma tehtud! See on tehtud alusest lõpuni tema enda poolt suure armastuse ja hooletaga ning tõendab veel kord ühe eestlase kiindumust oma rahvusliku suursporti.

Väikekalibriallist vintpüssi lastakse 50 m. laskerajal rahvusvahelisel kindlaks määratud märkidele, peale ja on olemas kaks üldtuntud peavõistlust: rahvusvaheline täismatš, 120 lasku, millesid lastakse võrdsest kolmest asendist, 40 lasku

lamades käelt, 40 lasku põlvelt ja 40 lasku püsti — ja teine võistlus, Olümpia täismatš, miline lastakse ainult lamades asendis käelt, 60 lasku. Noored alustavad tavaliselt väikekalibriallsest vintpüssist laskmist lamades asendis toet, nagu see toimus ka nüüd laagris — ja hiljem tulevad juurde teised asendid.

Kanadas 1972. aastal Ülemaailmsetel Eesti Pühadel peetavatel Eesti Noorte Laskesportlaste suurvõistlustel toimub laskmine samu väikekalibriallsest vintpüssidest. Tingimused, asendid ja laskude arv on praegu väljatöötamisel ja tehakse kohe teatavaks kui Kanadas selle kohta informatsioon saabub.

Jäab loota, et Eesti Noorte Laskesportlase Laager andis meie noortele sel alal midagi täiendavat juurde oma kogemustega ja võistlustes karastatud instruktorite kaudu.

A. P.

Maksukoorem kergeneb KANADAS

OTTAWA (EPL) — Kanada valitsus esitas valitsusele uue riigi eelarve, milles on ette nähtud maksureform.

Ettepaneku kohaselt umbes 1 miljoni kanadalast edaspidi enam riigimaksu ei maksa, 4,7 miljoni maksavad vähem kui seni, 2 miljoni jääb maks umbes endiseks (1 protsendi ulatuses üles-alla kõikumistega), kuna 1,3 miljoni suure sissetulekuga inimesed maksavad rohkem tulumaksu kui seni. Uue maksuena tuleb esmakordselt juurde kapitali kasvu maks. Seljuures on aga lubatud kapitalikasumit, kui see ühel aastal on eriti suur, jagada maksustamiseks mitmele aastale.

Maksustamisest pääsevad isikud, kelle sissetulek ületab 500 dollarit, samuti on lisapension maksuvaba.

Kanada uus idapoliitika trotsib Am. Ühendriike

OTTAWA (ME) — Kanada astub iseseisvalt maailmapoliitilisel areenil veel esimesi samme ja seepärast pole imestada kui mõni asi halvasti välja tuleb. Pärast viimast suurt sõda, kui N. Liidu ja USA ühist lootust tagajärjel algas Briti kolonialistlik lagunemine, siis jälgis Kanada püüdnud USA välispoliitikat. Kanada tegi kuulekalt kaasa ka kõik USA välispoliitilised uperpallid. Ülikoolides õpetasid poliitilisi teadusi ju USA diplomaat professorid.

USA poliitiline joon tundus esialgu ka loomulikul, sest mõlematel maadel olid ühised kultuurilised, majanduslikud ja poliitilised huvid. USA pidi sõjaliselt kaitsma ka oma nõrgemat ja hõredalt asustatud naabrit. Eriti kuulekaks poliitikameheks oli L. Pierson. Ta sai rahuaühinna selle eest, et kui Eisenhower ähvardas oma endisi liitlasi inglasi ning prantslasi Suessi kanali tülis egiptlastega sõjaga oli vahendajaks L. Pierson oli 1967. a. peaministriks, kui juhtus Lähis-Idas seni avalikult selgitamata sündmus. Nimele tõmbasid Kanada üksused Iisraeli ja Egiptuse piirilt ootamata tagasi, et võimaldada Egiptusel juute vähe karistada. USA-le ja Kanadale täiesti ootamata said aga egiptlased juutide käest armult lüüa.

Esimene Kanada riigimees, kes järsku astus risti vastu USA poliitika oli konservatiivide liider John Diefenbaker. Ta tegi seda isiklikult ja sisepoliitilistel põhjustel. Ta nõudis USA aatomrelvade äraviimist Kanada territooriumilt, kui kaotaks

di liikmeks — W. Deakoni, B. Dundase ja S. Aidaziga. Need lubasid meie huvideid kaitsa ja meie seisukohti peaministrile edasi anda. Nad olid peaministri nõuandjad N. Liidu küsimustes. Nüüd selgus aga, et kaks neist käitusid N. Liidus hoopis vastupidiselt. N. Liidus kuulis CBC raadios IKG-d, ütles, et see pole nii halb, vaid sarnaneb RCMP-ga. W. Diekon hakkas hardusest Kievist isegi nutma. See valgustab asja hoopis uuest küljest. Võiks isegi järeldada, et slaavi päritoluga parlamendiliikme poolt on peaministri N. Liidust ühe külgselt informeeritud. Ta seletas parlamendis, et N. Liit olevat mõeldud Maailmasõjas süütult kannatanud ja vajavat nagu seepärast Kanadast sõprust ja poolehoidu! Seda ei saaks parlamendis ju ometi rääkida poliitikamees, kes teab, et see oli ju ometi N. Liit ise, kes algas sõjaks sõlmis Hitleriga kurikuulsa Molotov-Ribbentropi pakti jagas Hitleriga koos Poola ja sai Hitlerilt Balti riigid kinkituseks sõja algamise eest. Peaminister korras parlamendis vaal tuntuud venelaste propaganda rahuarastuse juttu. Seda ei saaks rääkida riigimees, kes on teadlik kommunistide viimaste aastate sõjalisest ja poliitilistest laimamistest Lähis-Idas, India ookeanis, Ladin-Ameerikas ja mujal. Näib nii, et nõuandjad olid peaministrile selgitanud, et Kanada

idast pärinevate valijate ainuke soov on tihedat vahekorrad N. Liiduga. Parlamendis selgus veel, et peaminister käsib N. Liitu mitte kui diktaatorit, vaid kui demokraatlikku riiki, võrreldes seda näiteks Inglismaaga.

Peaministri kutseseris parlamendis ainult endine peaminister J. Diefenbaker ja paar teist liiget. NDP esindaja muidugi kiitis uut sõprust. Konservatiivide liider R. Stanfield ei esinenud üldse. Asja tuuma üldse ei puudutad, eg tunta.

Senini ei ole peaministri arvukatest saatjatest keegi kritiseerivalt sõnna võtnud. Ajakirjanikludede jutt tundub venelaste propaganda brošüüridest maha kirjutatuna. Kanada on USA-ga nii tihedalt seotud, et ühendriikidevastane poliitika ei too ühelegi partelle õnne. Kanada ja N. Liidu vastuoluline sõprus põhjustab välisviivesteringe tagasitõmbumist, mis suurendab veelgi tööpuudust.

Kavandatud uus sõprus N. Liiduga on sellel kontingendil sama, mis Euroopale Willy Brandti ostpolitiika. Mõlemad on USA sõbraliku koeksistentsiga läbirääkimiste poliitika lapsed. Sõprus N. Liiduga pole kellegile veel õnne toonud, vaid ainult tüli ja pahandust. Kui näib, et iga rahvas peab seda omal nahal proovima.

AJK

Ka Lääne-Saksamaal elanike nummerdamine

BONN (EPL) — Lääne-Saksa valitsuse uueks kavaks on kõigi elanike nummeerimine, nagu see juba Rootsis ammu aega tagasi on läbi viidud. Saksamaa osas on eelkõige juba nii kauget, et hiljemalt 1975 omab iga elanik isikunumbrina arvu, mis koosneb 12 numbrist. See "Kunnummer" (PK) võimaldab siis ka elanike registreerimisel ja muus ajaajamises raskusi kasutamise.

Elanike nummeerimise võimaldab vastav seadus, mille eelnõu Saksas Liiduvabariigi siseministri Genscher (FDP) esitas neil päevil parlamendile arutamiseks ja vastuvõtmiseks. Tunnusnumbri esimesed kuus arvu koodustatakse inimese sünniaastast. Seitsmendal kohal olev arv määrab tunnusnumbri omaniku soo ja sünnisaajandi. Nii näitab arv 1,

et see inimene on mees, kes sündis eelmisel sajandil. Arv 2 näitab, et selle tunnusnumbri omanik on naine, kes sündis eelmisel sajandil. Arvud 3 ja 4 näitavad, et selle tunnusnumbri omanik on kas mees või naine, kes sündis käesoleval sajandil. Järgmised neli arvu on puhtalt kujul n. n. loendus- ja eraldusnumbrid, mis võimaldavad näha, et ühest ja samast osast, ühel ja samal päeval, kuul ja aastal ning ühte ja sama nime kandvad inimesed on siski erinevad isikud, kellest iga (ja teistest erinev) tunnusnumber. Selle kehtestamise tingiks see asjaolu, et praegu elab Lääne-Saksamaal näiteks umbes 600 000 isikut, kelle nimi on Müller. Tunnusnumbri viimane, kaksteistkümnend, on kombinatsioonina esinev kontrollnumber.

Uue — kavatsitava — tunnusnumbri saavad ka kõik Lääne-Saksamaal elunevad välismaalased. Ka võimaldab PK kehtestamine likvideerida kõik praegu kasutamisel olevad mitmesugused personaalnimed, nagu on seda umbes 9 miljoni kindlustusnumbri rendise saamiseks, umbes 5 miljoni liiduvarme sõduri tunnusnumbri jne. Ka esinevad praegu erinevad isikunumbrist ja teiste dokumentide numbrid. Neidki asendab tulevikus PK. Küsitus näitas, et umbes 60 prots Lääne-Saksa elanikest pooldab PK kehtestamist.

Prantslased 60-aastaselt pensionile?

PARIS — Prantsuse ametiühingud on esitanud valitsusele nõudmise seaduse maksmapanekuks, et töölised saaksid minna pensionile juba 60-aastasena praeguse 65 aasta asemel.

Nõudmise toetamiseks on korraldatud mitmel pool demonstratsioone, ning vastav küsitlus näitab, et 65 prots tööstustöölisest on valmis streikima hakkama kui valitus nõudmise tagasi lükkab. Valitus on teinud vastutetepaneku pensionimäärade suurendamiseks, kusjuures aga tõeline lastakse pensionile 60-aastasena vaid siis kui ta pole enam võimeline töötama. Prantsusmaal on nimelt suhteliselt rohkem vanu inimesi — 9 miljoni või üks viiendik üle 60 aastased — kui suuremas osas teistes tööstusriikides ja varajane pensionile minnek tekitab tööjõupuuduse just ajal, kus Prantsusmaal esmähvõrg on oma tööstusliku tootmise kahelordistamine lähema kümne aasta jooksul. Ametiühingud aga väidavad, et kui tõeline 65-aastaselt pensionile läheb, on ta juba liiga vana, et kauaks oma jõudeelust mõnu tunda.

● New Yorgi eesti kogudus (praost R. Kiviranna kogudus) valis oma uueks esimeheks kapten Jakob Balli. Juhatusesse valiti veel Jüri Järven, Valfrid Siirak, Eelard Tarikas, Erich Mäio, Veronika Tanner ja Cayre Jungerman. Usulise töö nimekirja valiti Willibald Allik ning Richard Kütt. Laskuvale esimehele Henry Karellile avaldas koguduse õpetaja R. Kiviranna tunnustust ja tänu.

● USA armee stipendiumi neljaks aastaks ülikooli õpetamiseks sai Heldur Liivak Lakevoodist. Stipendiumid antakse võistluskorras, kusjuures arvestatakse õpetajaloomust ja juhiomadusi.

Götterborgi noorte Koitjäre'l on alati näha talgulis, kes püstitavad uusi ehitusi ja teostavad korramist. Pildil vasakult: Oskar Mertsina, Vambola Aruvald ja Jaan Savioja ei aja mitte ainult kala- ja jahilugu vaid panid lauale Lygnermist püütud suure latika, võrdluseks olgu tavalise suurusega särjad ja ahvenad taldrikul. Muide kalameeste asi, kaks suurt kala oli tõesti olemas, aga see "kõige suurem; kolmas" oli hüpanud järve tagasi. (Foto: O. Kopler)

Neli tähtsamat okaspuud Eestis

Mitte ainult leht- vaid ka okaspuud õitsevad kevadel. Eestis esineb neli liiki okaspuud: männid, kuused, kadakad ja jugapuud. Botaanikud annavad neile veel lisandit — harilik: harilik männ, harilik kuusk, harilik kadakas ja harilik jugapuu.

Jugapuu (*Taxus baccata*) kohtame Eestis ainult mõnes kohas läänepoolsetel ja idapoolsetel. Ta õitseb varem kevadel, vahel isegi juba aprillis, ja kannab sügisel kähkleid asemel punaseid marju. Üldse on jugapuu kevadel meie okaspuudest esimene õitseja. Ta on kahekojaline: isas- ja emasõied asuvad eraldi püudel. Isasõied, kollakad kerajad pähkikud, paiknevad jugapuu ülsikut okaste vahel, veelti tagasihoidlikumad emasõied aga lühikeste küljelmiste võrsete tipul. Mõlemad hakkavad kujunema juuli sügisel.

Jugapuu viil on omapärane, punane, otsast avatud kausike, milles asub seeme. Viimast ümbritseb helepunane, mahakas ja magusamaitsega seemneriiv. See mari ongi jugapuu omapära. Samuti ka see, et ta õitseb igal aastal ja on mürine. Erandiks aga on marjad, mida lind sööb ja nii seemned levitavad.

Järgmisena — pärast jugapuu — õitseb kadakas. Ka kadakas on kahekojaline. Isaskadakad on tavaliselt sihvakamad, korrapärasema, sageli püramiidi võraga, emaskadakad aga laiaõivalised, püüasutunud tihti puudub neil selgelt väljakujunenud tihti. Mõnikord võib samal püudel leida ka mõlemast soost üksi. Meie vana rahvakalendris üteldakse, et kui kadakad õitsevad, siis on paras aeg odra, tatra ja lina külvamiseks.

Nagu jugapuu, nii algab ka kadakad õite moodustumine juba sügisel. Puhkemine toimub mais. Kollased, urvakujulised isasõied on 3-4 mm pikad ning asuvad eelmise aasta võrsel okkamännaste kaenlas. Emasõied on helerohelised, umbes 2 mm pikad, munajad ja vähemärgetavad. Nad koosnevad kolmest kitsast, kokkusurutud viljasomusest, mis valmides muutuvad lihaks, liituvad ja moodustavad marjakujulise mittevaneva kabi. Esimesel sügisel on marjad veel rohelised, valge kirmetisega ja

kõvad. Järgmise aasta jooksul nad värvuvad sinakasmustaks ja kattuvad hallikassinise vahaja härmatisega. Oktoobris-novembriks on nad valminud ja igas marjas leidub 1-3 kivistiku pülgust helepruuni seemet. Kadakas õitseb ja kannab riiklikku seemet iga 3-4 aasta tagant.

Mai lõpus, harva juuni alguses, õitsevad kuused, mis samuti (kui jugapuu ja kadakas) tuultolmeljad. Kuused omavad kas purpurpunased või helerohelised emasõied. Need asuvad ühekaupa eelmise aasta kasvude otsast okaste vahel ja on püsti nagu küünalad, alles hiljem, pärast tolmlemist vajuvad nad longu. Isasõied on umbes poole väiksemad, kuni 20-25 mm pikad, alguses ümarad ja punakad, hiljem rufjad, kollased, alusel heleroheliste kattelhekestega. Rahvameditsiinis soovitatakse seda "kabitolu" raputada haavadele nende paraneamiseks kiirendamiseks.

Kuusel on emas- ja isasõied ühel ja samal puul. Seega on kuusk ühekojaline taim. Emasõied asuvad tavaliselt ladva pool, paremais valgustingimuses. Emasõite ja noorte kähklede võruse järgi jagatakse kuusk kaheks vormiks: punasekähklikeks ja rohelisekähklikeks. Neist esimene on Eestis umbes neli korda sage. Kadakas puhkeb ta kevadel veidi varem kui rohelisekähkiline. Seemned valmivad õitsemasta oktoobris ja varisevad talvel.

Viimase okaspuuna õitseb kevadel männ. See toimub tavaliselt juuni algul, ainult kiire ja sooja kevade korral mai lõpul. Ka männ on ühekojaline puu, mille isasõied on munajad, 5-6 mm pikad ja 3-4 mm läbimõõdus, kollakad, harvem punased ja asuvad noorte võrvest (puu kasvavõrse) allkõljal. Isasõied koosnevad paljudest spiraalset asetsevast tolmukaist. Nende tolmterad on varustatud akhe väikese õhupüüesega, mis muudab nad tuule abil hästi transportitavaks.

Emasõied on ovaaalsed, niisama suured kui isasõied, püstised, punakad, asetsevad ülsikut või kahekaupa kevadise võrse otsas. Pärast tolmlemist ei jätne kobe viljastumise, vaid see toimub alles järgmisel kevadel, mille järel kabi hakkab intensiivselt kasvama. Seeme valmib

Vaidlus Eesti üle kestab Handelstidningeni veergudel Argumendiks vene õpperaamat

GÖTEBORG (EPL) — Handelstidningis ilmus 29. juunil geograaf fil. dr. Elis Pälssoni artikkel "Estland blomstrar under Sovjet". Selles käsitleb ta okup. Eesti olukorda Moskvas 1969.a. väljaantud venekeelse õpperaamatu (N. Liidu majandus regioinid, 362 lk) põhjal. Dr. Pälsson arvab, et teatavad vene allikaist on "huvitavad kommentaarid" Andres Küngi, Nils Uthorni ja Mats Laurini artiklitele, millel on varem HT-s kirjeldatud olukorda Eestis.

Mainitud vene õpperaamatu andmeid olevat okup. Eesti rahvastikus eestlasi 75 protsenti. Ta lisab, et 1970.a. rahvaloenduse järgi oli Eestis 1,36 milj. elanikku. Seega peaks Pälssoni arvates olema eestlasi üle miljoni. Iseseisva Eesti rahvaarvaks oli 1,2 miljonit. Sellest moodustasid 8-protsendilise minoriteedi venelased. Nüüd on venelasi (kaka selle õpperaamatu põhjal) pisut üle 20 protsenti.

Kolm autorit väidavad, ütleb dr. Pälsson, et eestlased muutuvad võrrahvaks omal maal, kus Moskva teostab "sihikindla lokaliseerimispoliitika venestamist Eestis".

Seda geograafia-doktor muidugi ei usu. Ta leiab, et olenevalt industrialseerimisest siirduvad sovjetikodanikud Eestist osavabariigist teise varem tundmata alutusse. "Eesti kuulub sellesse rajooni, millest vene aja kirjanikud kirjutab väga positiivselt ja mis omakorda võib mõjustada seda atraktsiooni. Kuid eestlased siirdumine, täiesti vabatahtlik, teistes N. Liidu osadesse on samuti liidu vaba tööturu ja diferentseeritud majandusliku tulemus."

POSITIVNE ARENG

Pälsson nendib edasi, et majanduslik areng on olnud Eestis ikka intensiivsem kui paljudes teistes "osavabariikides". Märjitud õpperaamatu järgi olevat produktioon tõusnud 21 korda aastast 1940, ja linnaelanikkond, mis iseseisvus ajal oli 31 prots., on nüüd 63 protsenti.

Mul on raske uskuda, et sisse- ja väljaränd ütle Eestis piiri võiksid anda põhjust "sihtediliku venestuspoliitika", ütleb Pälsson ja arvab ses seoses, et rahvuslike keelte kaotamine oleks ebaseaduslik, kuna see nõrgestaks hilgivilu- mu ühtekuuluvustunnet.

Minoriteetide laste koollitus toimub normaalselt oma emakeeles ja samuti vene keeles. Tähtsamal minoriteetidel on oma pressioorgan, raadio- ja tv-programm. Eestist võib välismaale tellida 9 eestikeelset päeva- ja nädalalehte.

Saksakeelse minoriteedi päevalehe "Freundschaft" järgi näitavat siiski venelaste sellekohane uurimine, et minoriteetide keeltele polevat väljavalitud kaugeamas perspektiivis ühelealaseks.

Kuid need püüavad siiski säilitada. Prognoos rae väikekeelte püsimise Lääne-Euroopa polevat sugugi soodsam.

ISESEISVUS — NORMAALNE?

Sellesama õpperaamatu põhjal näitab dr. Pälsson, et Eesti 20-aastane iseseisvus polnud sugugi nii normaalne ja õnnelik, nagu HT artiklid on seda kirjeldanud. Kui venelased 17-nädal ajal "vabastasid" Eesti Rootsi ja Poola ait, siis läks kaiku tohtu siematurundus ja vabanesid maanteed ja mered. Kaubandus Balti sadamete kaudu lüü õitsele! Ja Balti linnad said raudteed ühendused Venemaaga.

Iseseisvus ajast 1920-1940 kaotasid Balti riigid oma transitlokura ja sellised tööstused, millel asusid

talve alguseks. Seega kulub männil tolmumistest kuni seemnete küpseniseni umbes 18 kuud. Ka männ õitseb väga rikkalikult, tolmlemise ajal võib leida kollast õietolmu kõikjal. Männi seemneastad (see tähendab — aastad, millal esineb suurel hulgal kähkisi) korduvad umbes samasuguse ajavahemiku (3-4 aastal) järel nagu künnel, kuid erinevalt künnest võib männidel kähkisi leida vähemal määral peaaegu igal aastal.

H.H.

Vene sisemaal, lõpetasid tegevuse. Maa muudeti "agraar-lisandiks" Lääne-Euroopale, kuhu müüdi tohtainet väga ebasoodsate hindadega. Tõttute arv muutus suureks ja linnaelanike arv vähenes. Narvas oli a. 1922 26 905 elanikku, a. 1939 20 600, jutustavat sovjeti rikkalik statistika.

MINORITEET OMAL MAAL

HT 30. juuni numbris reageerib Andres Küng artikliga "Estland bir minoritet i sitt eget land" dr. Pälssoni kirjutisele, märkides ennekõike, et dr. Pälsson opereerib "poolvana statistikaga". "Ei ole õige," ütleb toimetaja Küng, "et eestlased moodustavad 75 protsenti rahvastikust okup. Eestis. Oige on 68 prots. 1970.a. rahvaloenduse järgi. Ka sovjeti ametlikud andmed näitavad, et mitte-estli elanike osa on sovjeti okupatsiooni ajal suurenenud 12 protsendist kuni 32 protsendini. On kerge välja arvestada, et kui praegust arengut lubatakse jätkata, siis muutuvad eestlased enne käiesoleva sajandi lõpu vähemusrhaks omal maal. Juba nüüd on lätlased vähemusseisundis oma pealinnas Riias."

VENESTAMINE

Pälssoni on raske uskuda, et sisse- ja väljaränd üle Eesti piiri võiks põhjustada "sihtediliku venestuspoliitikat", ütleb Andres Küng. Tema näeb sisse- ja väljarändi normaalselt tööturunduslikku nähtust. Pole siiski nii kerge see ümberasumine N. Liidus — siseriigipass on kehtiv veel praegugi.

Ma ei mõista, mispärast Pälssoni on raske aksepteerida, et sisse- ja väljaränd poolt Moskvas kasutatakse kui olulist vahendit Baltikumi venestamiseks? küsib Andres Küng edasi.

Praegu teostatavas sovjeti kompartei programmis üteldakse: "Kommunisti ülesehitamises moodustab uue staadiumi rahvaste omavaheline olukorra areng N. Liidus, kus rahvused üha enam lähenevad üksteisele, kuni jõutakse täieliku ühinemiseni." N. Liidu tugev tsentraalne rakendus tagab häid eeldusi selle sihtasutuse teostamiseks.

VÄHEMUSKEELED

Pälssoni on veennud, et ka väikerahva keelt ja kultuuri arendatakse N. Liidus. Ma jagan mõnel määral Pälssoni arvamist selle punktis tõeliselt, ütleb Küng ja täiteb seerjuse järgmise passuse oma raamatust "Estland — en studie i imperialism": "Mõned sovjeti asiandjad mõtleavad võib-olla, et kommunistlik ainvuõim on õpetanud neid lugema ja kirjutama ja on loonud institutsioone kõrgema hariduse omandamiseks. Üle 50 rahvuse, keeltele püudus varem kirjapandud literatuur, on nüüd oma kirjakael."

See on tähtis perspektiiv sovjeti rahvuspoliitikas, nendib Küng ja lisab siis: — Aga ei tohi unustada selle poliitika põhiprintsiipi, kui on küsimuses rahvuslik kultuur. Printsiip keskendab lõkkause: "Rahvuslik vorm, sotsialistlik sisu."

Tuntud sovjetoõlg Robert Conquest kommenteerib mainitud vormelil nii, et kõigil rahvuslike vähestemal on õigus oma emakeelse ülistada venelasi ja kommunisti.

REETLIK STATISTIKA

Pälssoni seisukohale majandusliku arengu suhtes Eestis vastab A. Küng m.h. järgmise kommentaariga: — Statistika selles punktis on reetlik. Tuleb eraldi vaadelda Eestis produteeritavat ja elanike võimaldatud tarbimist samal määral. Eesti on, näiteks, tänapäeval üks maailmas

esikohal olevaid elektrijõu produtsente.

2/3 sellest produktioonist juhitakse aga — ametliku statistika kohaselt — Leningradi-ümbruskonda. Ka sel juhtumil, kui Eestis on elektrenergia puudus, Eesti majandusliku vormitakse ilma et Eesti rahva häält võetaks kuuldavaks.

Ennekõike on kiire industrialseerimine põhjuseks, et Eestis on tööjõu puudus, mida omakorda on põhjuseks põgenemised, kiitidumised ja loomulik rahva suurenemise tegur. Kõik see on teinud võimalikuks suure venelaste sisse- ja väljaränd, millest eestlased näevad oma rahvusliku eksistentsi ohtu.

PLUSS- JA MIINUS-KONTOD

Vastates Pälssoni vatele eesti ajaloo suhtes vene õpperaamatu najal, ütleb Andres Küng m.a., et Eesti iseseisvuse ajal oli nihiasti valgust kui ka varju.

Pluss-kontosse tuleb kahtlemata kirjutada minoriteetide seadusandlus, ekspansioon haridustegevuses, õitsee kultuurel, radikaalseima maaareformi läbiviimine Euroopas, tolleagees olukorras kujundatud sotsiaalseadus, mis ületas reas punktides varem Rootsis teostatut.

Minus-kontosse kirjutab A. Küng president Pätsi autoritaarset valitsemisviisi maailma majanduskriisi taustal 30-nädal aastail, mil paljudes Euroopa riikides demokraatia kannatas surve all.

On raske lisab Küng, hinnata süüdistuste rangust (tänapäeval, kui tuleb olla teadlik selles, et see poliitiline haarang "riigi vanlastele" vastu toimus noores riigis, kus oldi kogutud, kuidas sovjeti üksused püüsid Eesti Vabadussõjas talistada iseseisvuse teostamist. Kokkuvõttes tuleb nentida, et areng iseseisva Eesti paljudel aladel oli imponneeriv, seda enam, et kui suuri probleeme, mille ette asetati noore riigi juhid.

"NORMAALNE"

— Kuidas Eesti iseseisvus oli "normaalne" nähtus Pälssoni keelepruugi kohaselt? Iseseisvuseg poolt teadagi normaalne see suhtes, et eestlased olid aastasada teiste rahvaste ülevõimu all. Seesvatu on aga normaalne, et eestlased tulevikus saavad oma iseseisvuse tagasi rahvaste enesemääramisõiguse printsiibi kohaselt.

Tuleb meenutada, et eestlased, hoolimata välismaistest rõhu- jaist sajandite jooksul, on säilitanud enda kultuurilise omapära. Aga venelastele pole neil midagi ühist, et keele, usu ega rahvakommetel alal. Venemaa on ainult viimene kõigist koloniaalvõimudest, kes on anastanud Baltikumi ega ok. tal mingit ajaloolist põhinevat õigust selleks. Markeritud kultuurgeograafiline piir on alati kulgenud läbi soode ja metsade ladapooli Lätit ja Leedut ja jätanud läbi eestlase-vene piiriraja Peipsi. On seestvatu vaele nimetada Balti maa-alasid "Venemaa rannarikkadeks."

LOOTUS

— Balti rahvad on alati olnud orienteeritud Lääne-Euroopa, isearanis aga Rootsi poole. Kui küsimus Balti riikide iseseisvuse kohta kerkib üles UNO täiskogu või Euroopa julgeolekikonverentsil, julgen ma avaldada lootust, et rootsi rahvas — võib-olla mitte rahva juhid — toetavad nõuet — iseseisvus Eestile, Lätile ja Leedule!

Selle sooviga lõpetab Andres Küng oma artikli, mille olemel avaldanud mõnevõrra kokkuvõtelt.

FILMITÖÖSTUS OKUP. EESTIS

Ülevaate Eesti Kinematograafide Liidu tegevusest annab sama pealkirja kandev brošüür (tallinn 1971), milles näidatakse, et Eesti Kinematograafide Liidul on praegu 86 liiget, neist rezhissööre 20, operantoreid 15 ja stsenariste 11. Ka näidatakse selles brošüüris, et "1970. aastal heide" Liidust välja I. Kozlova. Põhjust ei mainita. Liidu juhatuse kuuluvad A. Beekman, V. Bobosova, J. Garshnek, T. Kask, K. Kiisk, I. Kosenkranius, G. Kromanov, H. Mandri, J. Müür, P. Ojamaa, V. Pant, L. Promet, R. Raamat, A. Saar, Ü. Tambek, E. Tuganov ja S. Shkolnikov. See loetelu on näide, et selles liidus on eriti tugev venelaste, Venemaa eestlaste ja parteilaste mõju.

Juhatuses esimeks sekretäraks on K. Kiisk, teiseks sekretäraks I. Kosenkranius ja sekretäraks V. Bobosova. Juhatusel poolt "valitud" presiidiumi (poliitbüroosse) kuuluvad V. Bobosova, K. Kiisk, I. Kosenkranius, O. Ojamaa ja E. Tuganov. Liidu revisjoni komisjoni esimeheks on taas venelane — keegi A. Pessegov. Liidu liikmetest töötavad 46 inimest "Tallinnfilmis", 12 Eesti Televisioonis, 7 teatrites, 14 mujal ja 7 olevat pensionil. Lisaks liikmetele on Kinematograafide Liidul veel n.n. aktiiv, millesse kuuluvad 93 "loomingulist" töötajat.

Filmitööstus Eestis allub Eesti Riiklike Kinematograafia Komiteele, mille esimeheks keegi F. Liivik. Filmiide tootmist aga pidurdavad "endised" see, et ikka puuduvad stsenariumid, venib filmide käiklaskmine, tööproduktiivsus on madal. Nõrk on eriti rezhissööride aktiivsus, halvasti hoolitseatakse uue kaadri ettevalmistamisest eest, vähe on tõeliselt publitsistlike dokumentaalfilme, ei ole ajaloos-revolutsioonilisi mängufilme ja filme tähtsatest ühiskondlike teemadest." See on nutulaul, mis ei vaja kommentaare.

Liidu tööd takistavat ka oma filmimaja puudumine. Praegu kasutatavat Heliloojate Liidule kuuluvat Heliloojate Maja, mille saalis aga ainult 135 kohta. Lisaks takistavat kogu tööd juhatuses passiivsus. Brošüüris üteldakse: "Paljud juhatusel liikmed võisid aruandeperioodil äärmiselt passiivselt osa liidu tegevusest, isegi juhatuses koosolekust." Liidu koosseisus töötavad Eestis praegu 12 filmikooli, milledest pooled olevat koolinoorte klubid. Kokku olevat neil klubidel liikmeid 2 692.

Arusaane näitab, et aastail 1965–1970 loodi "Tallinnfilmis" 10 mängufilmi, 40 dokumentaali- ja populaar-teaduslikku ning 31 tellimusfilmi. Lisaks loodavat iga aasta 24 ringvaadet "Nõukogude Eesti". Eesti Televisioonis loodi neil aastail 5 mängufilmi, 24 dokumentaalfilmi, 6 olukirjeldusfilmi ja 36 muusikalist filmi. Eesti kirjanduse aineil loodud mängufilmidest väärivad märkimist "Libahunt" (A. Kitzbergi näidendi ainetel), "Kevade" (O. Lutsu "Kevade"

• Addis-Abebast saabunud Rootsi puhkuse fil. mag. Helgi ja eiv. ing. Ivar Laussen koos poegade Jaani ja Martiniga. Nad peavad oma vanemate ja sugulaste juures Göteborgis. Helgi ja Ivar Laussen siirdusid kahe aasta eest Etiopia pealinna, kus nad on Rootsi koloonia koolis õpetajaks.

järgi) ja "Viimane reliikvia" (E. Bornhöhe motiivid). Dokumentaalfilmidest väärivad märkimist "Eduard Viiralt", "Pärnu" ja "Rannakalurid".

Eesti Televisiooni ja "Tallinnfilm" kõrval töötab veel Eesti Reklaamfilm, mis olevat valmistanud aastail 1968–1971 kokku 431 reklaamfilmi, neist väljaspoole Eestit 78.

"Tallinnfilm" rezhissööradena töötavad A. Krusement, K. Komissarov, M. Ojamaa, H. Valk, A. Sõöt, H. Rehe, P. Puks, L. Meri ja V. Kraam. Stsenaristidena Ülo Tambek, L. Remmelgas, S. Shkolnikov ja V. Käsper ning operaatoritena M. Dorovatovski ja H. Marjoniin. Eesti Televisioonis olid viiakamaiks filmitööajaks stsenarist V. Pant, rezhissöör V. Aruoja ning operaatorid M. Põldre ja V. Muir.

Liidu põhikirjas üteldakse, et "liidu liikmeteks võivad olla filmitöötajad, kellele loomingu- ja iseseisev loominguline tähendus". Lisaks rõhutatakse põhikirjas, et "liidu liikmete kohuseks on kogu oma loomingulise tööga aktiivselt osa võtta kommunismi ehitamisest, uue inimese kasvatamisest, kaasaaja võitlusest sotsiaalse progressi, rahu ning sõpruse eest rahvaste vahel". See on nõue, mis määrab ka enamiku filmide sisu kommunistliku väärtus ja propaganda levitamiseks.

RAAMATURIIGI

Mälestusteoid
Eeloleval sügisel ilmub EMP kirjastusel ja Vabadussõjaajase II Soomusrongi veteranide koondise väljaandel mälestuste "II soomusrong Vabadussõjas".

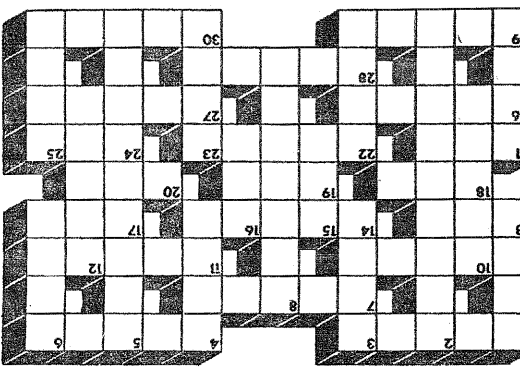
Sügisel ilmub end. Tallinna resal-kooli õpilaste koondise kirjastusel ja väljaandel kooli mälestuste 90-aasta juubeliks: "Vabaduse puisteel".

Ene-Mai Parlo Schenectadust, N.Y. lõpetas New York State University College Plattsburghis, BA kraadiga kunstiajaloo ja kirjanduse alal.

Fairleigh Dickinson University, Teaneckis, N.J. lõpetas poliitiliste teaduste alal BA kraadiga Tiin Jaig-ma-Messner.

Stevens Institute of Technology lõpetas elektrinsenerina Hobokenis, N.J. BS kraadiga Kenneth Martin Ling.

EPL ristsõna nr. 17

Paremale: 1 kuum 4 kiitusevärne 7 sisseade kirikus 9 katoliku munkakloostri ülem 11 virga 13 tuntud spordiklubi Stockholmis 14 kole 17 toll 18 oma isiku kohta 19 auk 20 pinnamoot 21 perekonnapea 22 maalimakaar (om. kääne) 24 primitiivne lõõgiriist 26 diiva 27 enam kui igapäevane tegevus 28 näidaloolev 29 riik Euroopas 30 teatud rohitaim (om. kääne).

Alla: 1 isa 2 raudteejaam Eestis 3 J. Liivi hiljuti 4 ustav 5 Inglismaa 6 lüähe 8 kiila Viijandimaal 10 nõu, ese 12 longus peaga 15 nemed 16 temal 21 mägi Austrias 22 teenistuse lõplikult vabanemine 23 valgusallikas 25 tulist särü, vingerpussi (tege-ma).

Lahendus 16:
Paremale: 1-A Võidupüha 2-A äigama 2-G kas 3-A isakass 3-H ha 4-A kilamine 5-A Etkari 5-G ese 6-A suusarek 7-A Erki 7-F erus 8-A kae 8-D navi 8-H ma 9-A ave 9-D alas 9-H an 10-A last 10-E in-

kad 11-A Iraan 11-F Ijuur 12-A isamees 12-H si 13-A babiit 13-G sta 14-A ra 14-C Inn 14-F Sues 15-A iste 15-E Tatra 16-A Lester 16-G ala 17-A imearst 17-H at 18-A nio 18-D viiks 19-A eksam 19-F sees.

Alla: A-1 väikesekaliibriline B-1 õisiku C-1 igal D-1 dakar E-1 umam F-1 pas G-1 üksme H-1 habestuma I-1 'as I-3 Aleksandria F-4 Itevari C-5 auk E-5 tavaline D-6 sinatamine G-6 Eris B-7 ra C-8 ees B-9 varsa G-10 kussuta H-10 austers-lase C-11 aabits F-12 Ets E-13 inter-im B-14 asemik I-14 saatus F-15 arsis D-16 tava C-17 Eos G-17 tk.

Lühiteated Ameerikast

• Cape Kennedys, Floridas lasti planeet Marsi sunnas teele satelliit "Mariner 9", mis maksma läks 65 milj. dollarit ja peab novembrikuks lähistama 247 milj. miili pik-kuse teekonna, et minna Marsi orbiiti, pildistama planeeti.

• Poliitilise põgenikuna hüppas Camdenis, New Jerseys Poola kau-balaevalt ära 32-a. meremees Zbigniew Pawlowski, kes taotles varju-paigutust põhjustel, et kommunistlik režiim Poolas muutuvat järjest halvemaks. Põgenik anti ko-haliku Poola-Ameerika ühingu hool-dusse.

• President Richard Nixon esitas Kongressile taotluse, määrata 60 milj. dollarit riiklikku toetust kunstilastele. Inseenerid ja teadla-se viivad meid kuule, kuid vajame peete ja maastikunäidise meie elu rikastamiseks, ütles president.

• USA kaotas eriti Euroopas tera-vaks muutunud dollarikriisist hoo-limat viimase aruandeku jooksul kulda ainult 35 milj. dollarit. Ku-na kulda saadi ka juurde osta, on kullafondid seis 10 milj. 925 milj. dollarit, kuid juunikuul oodatakse suuremat kulla väljavoogu.

• Senaator Ervin teatas, et tema uurimisel saadud andmeid on füde-raalne sidevahendite komisjon kon-danud oma büroosse 10 000 kahila-seks ja riiklikule ning ühiskondli-kule julgeoleku ohutiks peeta-vate isikute nimed ja adressid, mi-da senaator peab luuramiseks ko-danike järele.

EESTI KINDRALEID 18-ndast SAJANDIST

Rootsi N.F. entsüklopeedia a. 1886 (X,1529) toob Eesti soost Katariina-agese kindrali kohta järgmise teate. Ivan (=Johannes) Ivanovitsh Michelson, vene kindral, sünd. 1739, eestlastest aadlimees, teenis 7-aastas-ses sõjas (1756-63), 1770 türklaste vastas ja 1772 Poolas, samuti oli tema, kellele mässumees Pugatchev lõpuks pidi alistuma, a. 1774. Oli vene vägede ülemjuhataja sõjas Rootsi vastu 1788-90. M. sai lüüa Pomernist põlvneva Rootsi feldmarssali krabur Kurt Siedingki käest Porrasalmis 13.6.1789 ja 21. juulil Parkumäki juures. A. 1806 Türgi-Vene sõjas Michelson sai komando Moldau armee üle, kuid tal puudusid vajalikud sõja-juud ja ta ei suutnud suurt midagi täide saata. Valtutas küll Bukaresti Rumeenias ja suri seal 1. aug. 1807.

Keiser Aleksander I teenistuses oli sõjaväe geodeedina eestlastest kindral Karl Tanner, pärit Auverre külast Harjumaa, teostades geodeetilisi mõõtmisi a. 1816 ja hiljem.

Eestimaalt põlvnevat suguselts Wangelid Warangu külast Virumaa (N.F. V. 1409) levis 700 a. jooksul Rootsi, Preisimaa, Hollandisse, Vene-maale, isegi Hispaaniasse ja on sõja-meestena andnud 7 feldmarssali, 33 kindralit ja 7 admiralit, nende hulgas terve rida 18/19. sajandi Venemaal. Samuti teine eesti päritoluga ta-niaegne suguselts Mädel (Virumaa) andis Rootsi kroonile a. 1700 kindra-li (N.F. X. 642) ja mitmeid neil teenisid samas aastas venes keisri-te all.

Eestlane kindral Gustav Kraftström (hiljem andelatud) oli Poola mässu mahasurujaid, Napoleoni-võitleja ja Nikolai I aegu Tartu õppekonna ku-raator, toetas Õpetatud Eesti Seltsi asutamist ja andis selleks loa, seega

oluline isiksus Eesti kultuur-reenes-sansi tekkimisel.

Ka Tallinna tõelise poeg Philip Ka-rell, korpl Estonia omaaegne senior, tuntud rahvuslik tegelane, oli keisri ihuarstina meditsiinkindrali auastmes ja aadeldati hiljem.

Sks.

Huumorit

Börsimaakerit palutakse rääkida, milles seisab börsimängu olemus.

"Kujutage endale ette," ütleb ta "et te ostate paari kodujänesed ja panete nad puuri. Varsti on teil kuus kodujänesed. Te ostate suurema puuri ja lühikese aja pärast olete kahekümne jänesega omanik. Ostate uude puuri ja väga kiiresti on teil jänesed üle saja."

"Kui lihtne see on," imestab vest-uskaslane.

"Jaa... Aga siis äkki tuleb uputus ja kõik teie jänesed hukkuvad. Ning te vaevalt end hommikust õhtuni mõtlete: "Miks ma kohe algusest peale ei ostmud karpkala."

Filmivõtetel korralti ühte ja sama stseeni 12 korda.

"Ära unusta," ütles viimaks rezhissöör noorele näitlejannale, "et sa vii-bid korpaga oma kaxe filmi võtetel."

"Kuidas kahe?"

"Esimese ja viimase."

Naine küsis lõunalaus mehitel: "Kohasin täna Ellenit. Ta ütles, et sa norkad kohulavalt kõvasti. Hu-vitav, millal sa tema juures oled?" - "Kuidas sa võid minust nii mõel-da?" pahasdas naine. "Kohutan tema-ga ainult töö ajal."

• Stockholmis Räsunda kirikus laulutati dr. Jüri Männik ja Leena Klemmer.

• Maracaibos Venetsueelas ham-baarsõna töötav Helle Orav ja tema mees Arnold Orav külastasid New Yorki.

• Caracasist Venetsueelast viibis New Yorgis teat Euroopasse Alhert Tattar, kes Caracasis on ühe USA suurfirma sõsarettevõtte direktoriks.

duseksami fil. ametieksamile H.P. Seimar Arvikast. Sama ülikooli lõ-petas fil. kand. astmaga Mari Saar Ytterbyst.

Stockholmis ülikoolis sooritas fil. mag. eksamid Maj-Lis Teir Tombast ja Elisabeth Öun Stockholmist. Üli-kooli lõpetasid fil. kand. astmaga Taisto Maandil Hägerstenist, ning Gisela Luttu Norrköpingist.

Göteborgi ülikoolis sooritas täien-

Eesti Päevalehe
TELLIMISPOSTGIRO
number on 156770-0
(Eesti Päevaleht Förlags AP
Box 667, 101 29 Stockholm)

Lugupeetud tellijaid palutakse milde kasutada enam varasemat Eesti Posti Tellimispostgiro arvi. Kui aga vanu sissemaksukaarte sellele postgirole, kuna Eesti Päe-

valeht on kogu tellimisasjaaja-nisse üle võtnud. Tellijatele tule-vad endiselt sissemaksukaardid, nüüd aga juba uuele postgirole.

Armast sugulast
Aino Novak'it

n-na Loppi

† 21. 6. 1971 Kanadas

mälestavad sügavas leinas

ADELE TIMPKA

LEO TIMPKA

perেকonnaga

ASTRID SIROTKIN

perেকonnaga

SUGULASED

Eestis

Unustamata kallist abikaasat,
ema, vanaema ja vanavanema

Mari Liblik'ut

* 21. 7. 1888 Torgus

† 2. 7. 1971 Torgus

mälestavad suures leinas

FREEDIK

KARL perega

HERMINE perega

HELMi perega

LAPSELAPSELAPSED Rootsis

Sinu üksildus on lõppenud
Maapealne raskus on kadunud.
Muld on katnud jälleägenise,
Puhka rahus oma kullases kal-
mus.

Armast

Ilse Uesson'i

mälestavad leinas

MEETA ja EDGAR ILMAS

Armast

Ilse Uesson'i

mälestavad kurbuses

LEILI ja JOHANNES TUTT

ROSALIE ORAS

ELLA KIRSIPUU

K. LEPP MAETI

Stockholmi Jakobi kirikus toimu-
sid laupäeval, 3. juulil Gäsö juures
hijuti paadi ümberminemisel up-
punud Karl Lepa matused.

Matusetalituse pidas õp. Jaan Re-
bane Värmlandist, kes on pärit ka-
dunu kodukohast ja tema venna

Karl Lepp.

Armast sugulast

**Adele
Koolmeister'it**

mälestavad leinas

ENDEL PEREKONNAGA

ARVO PEREKONNAGA

LIISI

Puhka rahus kodumaa mullas!

Unustamata armast ema,
vanaema ja vanavanema

Edu Hendrikson'i

n-na Karjus

* 7. 3. 1895 Helmes

† 17. 6. 1971 Lagedil

mälestavad sügavas leinas

TUTAR ENDLA

perেকonnaga

TOTRETUTAR MARE

perেকonnaga

Eduard Pärja

mälestavad

RICHARD KALLAS

abikaasaga

POEG perেকonnaga

Armast onunaist ja sugulast

Riste Schmuul'i

mälestavad leinas

ALEKSANDER ja

JULIA KLAAR

Unustamata armas abikaasa,
isa ja vend

Arseni Siitam

* 11. 9. 1911

† 2. 7. 1971

Trööstimata leinas mälestavad

ANTONIE

IVI

ELMAR perেকonnaga

Matusetalitus Lerumi kirikus
teisipäeval, 20/7 kl. 13.30.

Ago Reio mälestuseks

Kolmapäeval, 30. juunil surnus
Argentinas, Buenos Aires'ist teade,
et seal on eelmisel päeval
surnud südameataki tagajärjel kol-
ltn. Ago Reio.

Kadunu oli sündinud Võrumaal
Karulas 8. septembril 1895 aastal.
Pärast alghariduse saamist Valgas,
kuhu vanemad olid kolnud, siirdus
A. R. haridust jätkama Riiga seal-
sesse vaimuliku seminari. Lahkus
sellest Esimese Maailmasõja puhke-
misel ja preestriks pühitsema. Mo-
biliseerituna määrati A. R. pärast
õppekomando lõpetamist Kaasani lü-
likukooli, mille lõpetamise järel
saadeti rindele. Seal sakslaste kätte
vangi langenud, viibis A. R. sõja-
vangistuses kuni Esimese Maailmasõ-
ja lõpuni. Saabunud kodumaale, as-
tus ta Vabadussõja puhkemisel ka-
he l. jalaväe polku, mille koosseis-
sus võitis osa sõjategevusest kogu
Vabadussõja kestel. Pärast sõda, tei-
nud läbi alalisväge ohvitseride täiend-
kursuse, määrati A. R. II di-
viisi staabi Tartus, kus samaaegselt
alustas õpinguid Tartu Ülikooli õigus-
teaduskonnas. Teenis vahelduvalt Võ-
rus 8. üksikus jalaväe pataljonis ja
ka 7. jalav. rügemendis, kuni 1928
a. määrati Kaitseliidu Läänemaa
Maleva pealikuks Haapsalu. Seal te-
gutses A. R. ka Haapsalu meeskooni
juhatajana kuni määramiseni Tali-
linna Sõjamineistriumi koosseisu, kus
töötas jalaväe inspektuuris selle üle-
mana kol. Siiri lähema abilisena las-
keandjanduse organiseerimise alal. A.
R. oli tuntud suure laskespori in-
tustajana ja ka aktiivse Eesti laskur-
lasena, olles kord isegi Eesti laskur-
meister sõjajärgsetes laskmises. Olles
kolmekümne aastate astate algul lõ-
petanud Tartu Ülikooli õigusteadus-
konna, määrati A. R. 1937 at ege-
vuses Sõjamineistriumi juriskonsul-
tuuri kol. E. Leithammeli abiks, mis-
sugusele kohale jäi kuni 1939 a.
N. Lidu vägede basisesse siirdumise-
ni, misjärele lahkus sõjaväeteenis-
tusest. Kommunistide esimese oku-
patsioonil ajal teenis A. R. omale
üldilapidamist remonttöölisena ja hil-
jem ariteenijana. N. Lidu- Saksa
sõja puhkemisel liiks ta põrandad ja
luna ta reserv-ohvitserina oli
mobilisatsiooni kutsealune. Pärast
sakslaste sissetulekut Tallinna oli
A. R. lühikest aega Tallinna-Harju
prefektiks, millisel kohalt hiljem
asus Rakverre Viru prefektiks, kel-
le kohustusi täitis kuni kodumaa-
lahkumiseni 1944 a. septembris. Pö-
genikuna õnnestus tal pääseda Root-
si, kust 1949 a. siirdus Argentinas-
se sealsete laskesportlaste kutsel las-
kespori instruktoriks. Oma viimased
eluaastad veetis ta pensionäärina
Buenos Aires'is.

Laskespori kõrval oli A. Reio
teiseks lemmikharastuseks muusika,
eriti laul. Rootsis elades kuulus ta
Stockholmi Eesti Meeskoori. Ago Reio
oli sirgjooneline, julge ja kindla
hoiakuga mees, õiglane ja täpne ko-
hustuste täitmisel, hea eesti patrioot,
ustav sõber ja vankumatu aatekaas-
lane. Akadeemiliselt kuulus A. R.
Korp! Sakalasse. Kadunud jäi leina-
ma abikaasa Argentinast ja poeg,
biokeemik ning dotsent Stockholmi
Ülikooli juures Lembitu Reio koos
abikaasa ja lastega.

Sügav tänu sõpruse eest ja head
puhkamist!

Jüri Rimmelgas

Leinateateid

Tallinnas suri 6. juunil Viktor
Zimmermann, sünd. 31. aug. 1922
Tallinnas.

Torontos suri 26. juunil Tiina Kütt,
sünd. 19. det. 1889 Riguldis.

Montrealis suri 23. juunil Emilie
Koorits, sünd. 23. det. 1889 Eestis.

Kew Beachis, Kanadas uppus Ray-
mond Jalakas.

Cardiffis, Inglismaal suri 13. juu-
nil Rudolf Volens, sünd. 24. nov. 1917.

Nottinghamis, Inglismaal suri 10.
juunil Herbert Tuk, sünd. 9. apr. 1926 Eestis.

Vietnami sai 24. juunil surma
Toivo Nõmm, sünd. 2. märtsil 1952.

Uulised raadiosaated igal pühapä-
vis, teisp. ja reedel kl. 18.30–18.45 li-
bilainel 25 m. Trans World Radio.

EEL KIRIK

STOCKHOLM: Peajumalat. 11/7
jääb ära. Piiblisalmid tel. 08/21 32 77.

VABAKIRIKUD

STOCKHOLM: Eesti Nelipühi ki-
rik, Brävallag 11, jumalat. 11/7 kl.
11, R. Mesi, H. Laur, koor ja noor-
telaule, Kristuse surma mälestamine.
15/7 kl. 19 piibli- ja palvetund.

ALINGSAS: KFUM ruumes, Östra
Kyrkog. 8 B jumalat. 11/7 kl. 11, S.
Niholm ja H Viisar.

GÖTEBORG: Smyrna Nelipühiko-
gudus, Parkgatan 1, kog. tund 10/7
kl. 18, jumalat. 11/7 kl. 17, A. Mil-
der, soolo- ja koorilaule.

NORRKÖPING: Tabernakel,
Kungsg. 26, jumalat. 11/7 kl. 17, J.
Adelman ja külalised Kanadast A.
Kanarbik ja õed A. Hansel ja T.
Veeru, kes tunnistavad ja laulavad.
Eesti Osakond, Bräddg. 54, palvetund
10/7 kl. 18.

STOCKHOLM

Ühisabi bürooajad suvel

Ühisabi on suvepuhkuse tõttu su-
letud 12.7 – 2.8, kuid pakki-
dud toimum igal kolmapäeval kel-
la 10–15. Kõik sissetulnud ja posti-
le saadetud pakid väljuvad hääli-
kus korras ilma viivitusega. Augusti
kuul büroo avatud kl. 10–16, teistel
aegadel telef. kokkuleppel. Laupä-
vis suletud. Telef. 42 35 53. Pakid
saata aadressil: Kvargatan 3 B.1647
Stockholm Sö. Eestriika Samhjalpen.

Inimjaht

Algus lk. 1

vahele, mispeale "mustad mehed" ee-
malduid.

Politseinikud takistasid auto ära-
minekut, võttes selle startidvõtte
välja — juht nimelt keeldus ne-
dega riikimast. Siis aga esitas juht
diplomaadipassi ja kuna ta järeli-
kult oli pnutumatu isik, sai ta au-
to võtme tagasi ja võis ära sõita.
Nagu selgus, oli tegemist mitme
autoga, millised kõik numbreid jä-
rele kuuluvad vene saakonnale.

Pögenik toimetati politsei kaitse all
ülekuulamisele ning ta kasutas ju-
hist asüülipalve esitamiseks, mille-
le Invandrarverket tuli vastu, andes
aastase peatuse ja tööloa.

Nagu on selgunud, on tegemist
32-aastase venelase Mihhail Jakus-
higa, elukutselt insener ja elu-
kohaga Moskvas. Nagu selgub, oli
tema püüdmiseks väljas kokku 8
või isegi rohkem inimest. Ta on se-
letanud, et ta ainsaks sooviks oli
pääseda nõukogude diktatuurist
vabadusse.

Jakushin jutustas ka, et enne röö-
vimiskatset olid venelased teda ühes
Stockholmi kohvikus püüdnud veen-
da N. Liitu tagasipöörduma. Teda
tahteti sundida võtma telefonikon-
takti abikaasaga ja emaga Moskvas.
Talle näidati koguni üht abikaasa
poolt kirjutatud kirja, kus muidugi
taunitakse pögenemist. Kirj ei ol-
nud ehtne, mis tähendab seda, et
saatkond sõna tõesis mõttes tegutses
"ahviikiirusega" ja efektiivselt.

Pögenemiseks ka lk. 3.

Lakewoodis, USA-s suri 24. juunil
Martin Must, sünd. 31. okt. 1869 Pär-
nus.

Crystal Lakes USA-s suri 18. juu-
nil Mihkel Vaab, sünd. 17. veebr. 1906
Võrumaal.

Texases, USA-s suri 19. juunil
Aser Jooseppson, sünd. 24. okt. 1912
Virumaal.

Tartus suri 26. mail Ennile Selge,
sünd. 17. mail 1884 Tartus.

Austraalias suri 8. juunil Marie
Heil, n-na Arak, sünd. 22. nov. 1889
Sydney.

Austraalias suri 9. juunil Max Oh-
mann, sünd. 10. okt. 1895 Tallinnas.

Rootsi televisiooni programm

TV Sündag

TELEVISION 1

13.00—16.00 Tennis i Båstad — direkt från internationella veckan. Bengt Grive.
18.00 TV-nytt, meddelanden.
19.05 Sportvarianten — elitävlingar med utländska och svenska mästare varvat med underhållning. Programled. Åke Brolin.
Idag: Simhopp.
19.05 Var med och bjöd. Färg. Fynd ur svenska folkets gömmor salubjuds inför onsdagens auktion i TV 1.
19.10 Björn Berg och hans gubbar. Färg. Om tidningstecknaren och bokillustratören Björn Berg.
19.30 TV-nytt, värdet.
20.00 Damen med hunden — rysk långfilm från 1960 efter Tjechov med Ya Savina och Alexis Batalov. Regi: Josef Heifitz.
21.30 Sportspeglar.
22.00 TV-nytt, värdet.
22.05—22.30 Mötet på nytt. Hos jägaren och fångstman Sigurd Lanta i Aktse vid Sareks Nationalpark.

TELEVISION 2

18.30 Det susar i säven. Färg. Håkan Serner läser ur Kenneth Graham's bok 7. När Mulla-dans fick hem-nägg.
Brevet. Färg. Rysk dockfilm.
18.35 Värdet, meddelanden.
19.00 TV-nytt.
19.10 Sportnytt.
19.30 Färdade Detektiv AB. Färg. Fransk kriminalserie med Maria Pacomme som den skarpinniga grevinnan Olga de Charance. 3. Spela inte clown.
20.00 Mammor och monster — två av den japanska filmens stöttepelare.
20.30 Klockaren på Örnö. Färg. Porträtt av Filip Olsson gjort av Bosse Larsson och Uffe Lindfelt.
21.30 TV-nytt.
21.35—21.50 Svart getto i Chicago. Färg. Berättelse om hur ett bostadsområde genom "avsiktlig vanvård" förslummas.

TV Måndag

TELEVISION 1

18.00 TV-nytt, meddelanden.
18.05 Picolo — det lilla målarern.
18.10 Måndagsträff. Färg. Hektor, Min och den andra.
18.30 Kusinerna på båten. Färg. Var-dag och fest hos några fiskarfamiljer i Bretagne, Frankrike. Del 2.
19.20 I Persio hände mig ingenting särskilt. Färg. Svensk på sällskaps-resa av Per Gunnar Evander och Bengt Åke Kimbré.
19.30 TV-nytt, värdet.
19.00 Arsene Lupin, gentlemannattjuv. Färg. Sista avsnittet: Hjärtersju. I fitehollen: Georges Desvrières.
20.55 Leve ordningen! Färg. Ungersk tecknad kortfilm om varje männis-kas behov av att härska och be-stämmas.
21.00 Vildmark i stöpsleven. Färg. Tanken på en helt ny nationalpark mögnar nu samtdigt i Norge och Sverige. Det gäller ett område på båda sidor om gränsen — i Fe-mundsmarka samt norra Dalarna och Härjedalen.
21.30 Gäst i ettan. Färg. Jan Bonne-vier och Mats Fagerström sam-talar med en aktuell gäst.
22.05 TV-nytt, värdet.
22.05—22.10 Lyrik-ämnerna. Gun-nel Breström. Gunna: Harding och Per Ragnar m fl läser och sam-talar om dikter.

TELEVISION 2

18.30 Pappa kom ut. Färg.
Serie i fyra delar av Inger och

Claes af Geijerstam möter vid i Öppet hus i TV 2 på lördag.

TV Tisdag

TELEVISION 2

18.00 TV-nytt, meddelanden.
18.05 Titus — det lilla lejonet. Färg. Titus hjälper Benice att packa för semestern.
18.10 Vår fantastiska värld. Färg. Fakta för hela familjen.
18.30 Frid på vår jord — sångstud med ungdomar från Björngårdsvil-lan i Göteborg.
19.00 En dag ombord — kortfilm av Prins Wilhelm från 1933.
19.20 Var med och bjöd. Färg. Fynd ur svenska folkets gömmor pre-sen-teras.
19.30 TV-nytt, värdet
20.00 Långdansen i Sandviken — tempo-frågesport hyland.
20.30 Vägen — jugoslavisk dokumen-tärfilm. Jugoslaviens bidrag till Prix Italia 1970.
21.00 Musikaliska sagor — berättade av Peter Ustinov och New York Philharmonic Orchestra.
21.30 Gäst i ettan. Färg. Jan Bonnevier och Mats Fagerström sam-talar med en aktuell gäst.
22.00 TV-nytt, värdet, sport.
22.10—22.30 Karriären framför allt — engelsk serie om en ärelysten ung advokat.
I huvudrollen: John Stride.

TELEVISION 2

18.30 Camilla, Svein och Trygve by-gger en lappkäta. Färg. Norges bi-drag till Eurovisionens dokumentä-r-filmsutbyte.
18.55 Värdet, meddelanden.
19.03 TV-nytt
19.10 Rapport.
19.30 En pojke och tre mödrar — ja-pansk långfilm från 1958. Svensk premiär. Regi: Seiji Hisamatsu.
Medverkande: Isuzu Yamada, Mi-chiko Aratama, Michiko Kogure och Tatsuya Nakada.

21.10 Håll dig igång! Sommaraktivi-teter med Bengt Bedrup.
21.25 TV-nytt.
21.30 Dokument utifrån — internati-onella reportage.
22.00—22.30 Bilen och vi: Bortom krö-net. Sista programmet i TV 2-serien om bilismen.

TV Onsdag

TELEVISION 2

18.00 TV-nytt, meddelanden.
18.05 Rita, gissa, spring. Barnprogram för hela familjen med Åke Brolin.
18.30 Vet du vad? Liten ordbok i TV. Ria Wagner förklarar orden ur-bani-ska, urban och anticipation.
18.40 Auktion på Skansen för Radio-hjälpen. Färg.
19.30 TV-nytt, värdet.
20.00 Rytartävlingar i Aachen. Färg. Aachens Grand Prix — en av vär-ldens mest uppmärksamade hop-pningar. Anders Gernandt.
20.30 Likadann — film av Pehr Has-slerot om Johan och Fredrik 2 1/2 år.
Därefter följer ett samtal mellan barnläkaren Kjell Crafoord, Claes Wirsén och föräldrar om tvillingar.
21.05 Fatalisten. Färg. Fösk TV-be-rättelse om en officer stationerad i Kaukasus bergstrakter som tror att ödet bestämmer när han skall dö. Regi: S. Lenartowicz. I rollerna: Gustav Holmbrck och Andrzej Hrydzewicz.
21.30 Gäst i ettan. Färg. Jan Bonne-vier och Mats Fagerström sam-talar med en aktuell gäst.
22.00 TV-nytt, värdet.
22.05—22.30 Gaspoletten — engelsk långfilm från 1958 med Richard At-tenborough, Bernard Lee, Donald Houston och Dorothy Alison. Regi: Don Chaffey.

TELEVISION 2

18.30 Ögonblick. Färg. Skämt och all-var i skön blandning. Del 6.
18.55 Värdet, meddelanden.
19.00 TV-nytt.
19.10 Rapport.
19.30 Molsdän i Berlin. Östtysk serie i fyra delar efter Hans Falladas roman. Del 3. Musik: G. Hauk. Regi: Hans Joachim Kayprzik. I rollerna: Erwin Geschonnek, Elsa Grube-deister, Christine Schorn, Fred Düren, Fred Delmare Helga Göring, Wolfgang Kieling, Dieter Franke, Erika Dundelmann och Erika Pelikowsky.
21.05 Håll dig igång! Sommaraktivi-teter med Bengt Bedrup.
21.20 TV-nytt.
21.35 Direkt. Färg. Birgitta Bergmark

och Staffan Lamm har besökt sici-lianska maffialeader förvisade till vulkanen Filicudi.
21.55 Sprejp. Jag är som jag är — men varför är det just jag som är sän? Del 1. Manus och regi: P.-A. Ehlin.
Medverkande: Lotta Kuylenstjerna, Per-Arne Ehlin, Heinz Hopf, Sven-Erik Gamble, Carl Gyllenberg.

TV Torsdag

TELEVISION 1

18.00 TV-nytt, meddelanden.
18.05 Mysteryet på Flaxton. Färg. Engelsk serie om två pojkar på ge-mensamma äventyr trots att deras familjer ligger i fejd med varandra.
1. Mötet.
18.30 Kärlek och långhandskar — Ernst Hugo Järegård läser en histo-ria av Fritiof Nilsson Piraten.
19.00 Tre enkla frågor om konst. Färg. 1. För vem, Torsten? Pro-grammet handlar om konstnären Torsten Renqvist.
19.30 TV-nytt, värdet.
20.00 Långdansen i Ludvika. Tempo-frågesport med Lennart Hyland.
20.50 Sjung med Egon! Allsångs-pro-gram för hela familjen med Egon Kjerrman.
20.40 De röda mössorna. Färg. I det andra programmet från Himalaya berättar Arnaud Desjardin om de röda mössorna (Bonnets rouges) den äldsta tibetanska sekten.
21.30 Gäst i ettan. Färg. Jan Bonnevier och Mats Fagerström sam-talar med en aktuell gäst.
22.00 TV-nytt, värdet, sport.
22.10—22.45 Blå gatan — Bilder från ett kvarter av Kent Andersson och Bengt Bratt.

TELEVISION 2

18.30 Magnus — film av Hans Peter-son och Berndt Klyvare. 5. Flytt-ningen av Mari. Textal för hörsel-skadade.
18.55 Värdet, meddelanden.
19.00 TV-nytt.
19.10 Rapport.
19.30 Arvet — amatörtecknaren och taxichauffören Oskar (Henki Kol-stad) är huvudpersonen i detta avsnitt ur den norska serien Taxi.
21.10 Håll dig igång! Sommaraktivi-teter med Bengt Bedrup.
20.25 TV-nytt.
20.30 Kaunda och hans gud. Bernt Jonsson sam-talar med Zambias pre-sident.
20.55 Skansensväng. Färg. Underhållning i sommarkväll.
21.40—22.15 Jag lovar att leva helynk-tigt. En film om legen 149 Väster-vik av IOGT-NTO.

TV Fredag

TELEVISION 1

15.50—ca 1700 Frankrike runt 1971 — direkt när tre etapper återstår med Lars Gunnar Björklund.
18.00 TV-nytt, meddelanden.
18.05 Utan strumpor och skor. Med Mats Paulson och Fredrik Becklén som strövar i svenska sommarmil-jöer.
18.25 Var med och bjöd. Färg. Inför onsdagens auktion.
18.30 Insyn — hur går det med Stockholms skärgård?
19.00 Fablernas värld. Färg. Pennti kommer till festen
19.05 Kerkarinnans kurir. Färg. Ös-terrikiskt äventyrsberättelse med Klausjürgen Wussow, Matthias Grimm och Lotte Lede.
11. Pengar från Sachsen.
19.30 TV-nytt, värdet.
20.00 Romeo och Julia — amerikansk film från 1956. William Shakespea-res klassiska kärlekssaga med Norma Shearer, Leslie Howard, Edna May Oliver, John Barrymore, C. Aubrey Smith Basil Rathbone och Andy Devine. Regi: George Cukor.

22.00 TV-nytt, värdet.
22.05—23.03 Heja Sverige! Lennart Hyland och gäster pratar idrotts minnen.

TELEVISION 2

18.30 Låt och trall med Marie Seland-der, Jeja Sundström, Urban Yman, Slim Liden, Kjell Westling och Finn Zetterholm.
18.55 Värdet, meddelanden.
19.00 TV-nytt.
19.10 Rapport.
19.30 Hej doktorn. Färg. Engelsk komediserie om en nybliven läkare med Barry Evans.
20.00 Konservatism — finns den? Ett samtal med Leif Carlsson, ledar-skriften på Svenska Dagbladet.
20.45 Vykortet. Färg. Hålsningar från Västskusten från Claes Astin.
21.30 TV-nytt.
21.35—22.50 Familjesöndag — pjäs av Peter Nichols. Musik: M. Mann. Regi: Chr. Morahan. Medverkande: Billy Hamon, Elna Pearl, Betty Al-berge, Reg Lye, Neil Wilson, John Woodnutt och Hilda Braid.

TV Lördag

TELEVISION 1

11.20 Motortävlingar i Silverstone. Färg. Direkt från Silverstonebanans VM-tävlingar i England, GP för Formel 1.
Sigvard Andersson.
16.30 ca Frankrike runt 1971 — di-rektssändning från näst sista etappen med Lars Gunnar Björklund.
17.20 Suomenkieliset ohjelmat eller Finskspråkiga program.
Eksynt ilmassa eller Vilse i luften.
Om flygspaning och räddningsser-vice.
Textat på svenska.
17.55 Helgmaskinsringning. Färg. Från Heliga Trefaldighetskyrkan i Ar-boga.
18.00 TV-nytt, meddelanden.
18.05 I markerna med Nils Linnman. Färg. Vid en Skånekust.
18.30 Oscar H:s sommarnöje.
19.00 Lammlet och jag — den ameri-kanska sångerskar Shari Lewis un-derhåller med sira dockor. Gästar-tist: Dickey Henderson.
19.25 Var med och bjöd. Färg. Inför onsdagens auktion
19.30 TV-nytt, värdet, sport.
20.00 Kusinerna på båten. Färg. Var-dag och fest hos fiskarfamiljer i Bretagne, Frankrike. Del 3.
20.50 Till vare här — TV-cirkus utan skyddsnet.
21.40 Pittsburgh — porträtt av en stad. Fotografen W. Eugene Smith presenteras av Rute Hassner.
22.00 TV-nytt, värdet.
22.05—22.55 Matt Temple. Färg. Eng-elsk deckare efter en idé av Francis Durbridge med Francis Matthews och Ros Drinkwater.
Sista avsnittet: Deenshus.

TELEVISION 2

18.30 Unga kvinnor. Färg. Engelsk serie efter ett par böcker av Louisa M. Alcott. Del 1.
I rollerna: Angus Down, Jo Row-bottom, Sarah Craze, Janina Faye och Stephanie Bismad.
18.55 Värdet, meddelanden.
19.00 TV-n
19.10 Rapport.
19.30 Äventyrare i olja. Färg. Väst-tyskt reportage från Alaska.
20.10 Titanic — tysk långfilm från 1943. Den tyska nazifilmens version av Titanics katastrof 1912. Regi: H. Selpin.
I rollerna: Sybille Schmitz, Hans Nielsen, Ernst F. Fähringer, Kirsten Heiberg, Monika Burg, Karl Schönböck, Charlotte Thiele, Otto Wernicke.
Barnförbjuds vid den svenska pre-miären 1944.
21.35 TV-nytt.
21.40 Öppet hus — Blandad under-hållning med Claes af Geijerstam och gästlistister.
Iyd z ancvsvsvez

Dela med dig!
LUTHERHJÄLPEN
Postgiro 90 02 56 9